

LISTAAMATTOMAN OSAKEYHTIÖN OSINKOJEN VEROTUS

Vertailu Hetemäen työryhmän uudis- tusehdotuksiin

Anne Häkli

Tanja Tetri

Opinnäytetyö
Toukokuu 2012
Liiketalous
Taloushallinto

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto

ANNE HÄKLI & TANJA TETRI:
Listaamattoman osakeyhtiön osinkojen verotus
Vertailu Hetemäen työryhmän uudistusehdotuksiin

Opinnäytetyö 63 sivua, josta liitteitä 16 sivua
Toukokuu 2012

Tutkimuksen taustalla oli kiinnostus selvittää pienyrittäjien näkökulmasta osinkoverojärjestelmään tulevia muutoksia, joita Hetemäen työryhmä on tuonut esille vuodesta 2010 lähtien. Nämä työryhmän esittämät muutosehdotukset osinkoveromalliin ovat olleet kovasti esillä ja herättäneet useita eri mielipiteitä varsinkin pienyrittäjien keskuudessa. Suurinta hämmennystä oli aiheutunut siitä, miten osinkoa tulevaisuudessa kannattaisi jakaa ja kuinka paljon osingonjaon verotus osakkaan kannalta kiristyisi.

Tutkimustyön tavoitteena oli lisätä Tammer-Palvelut Oy:n asiantuntijapalveluosaamista koskien osinkojen verotusta. Tutkimuksessa selvitimme, mitkä asiat olisivat oleellista tietää yrityselämässä osinkojen verotuksen mahdollisista muutoksista.

Tutkimuksen tarkoituksena oli vastata tutkimuksen pääkysymykseen: Mitä vaikutuksia Hetemäen verotuksen kehittämistyöryhmän uudistusehdotuksilla on pienosakeyhtiön osingonjaon verotukseen. Tutkimuksella etsimme myös vastauksen näihin alakysymyksiin: Miten osinkoverotus muuttuisi vuoden 2005 - 2011 verotusjärjestelmästä ja miten osinkoveromallin kiristyminen vaikuttaisi pienyritysten verotukseen.

Tutkimusmenetelmänä oli kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Tutkimuksessa analysoimme laskennallisesti pienosakeyhtiöiden tilinpäätöksiä excel- taulukoiden avulla. Tutkimme tilinpäätösdokumenttien avulla osingonjakoa ja teimme laskelmia uudistussmallien pohjalta listaamattomien osakeyhtiöiden kokonaisverorasituksesta.

Laskelmien tuloksena saimme selville, että jos Hetemäen työryhmän uudistusmalleista jokin olisi toteutunut jo vuodesta 2012 alkaen, niin kuin alun alkaen oli odotettavissa, olisi osakkaan kokonaisverorasitus kiristynyt vuoden 2005 – 2011 malliin verrattuna tuntuvasti. Verovapaan osingon määrä poistuisi kokonaan ja joka mallissa osakkaan pääomatulooverokanta nousisi. Osingon verotus olisi lähes kokonaan veronalaista eikä nettovarallisuudella olisi enää niin suurta merkitystä kuin vuoden 2005 - 2011 osinkoverojärjestelmässä oli.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration
Accountancy and Business Administration

ANNE HÄKLI & TANJA TETRI:
Taxation of Dividend in Unlisted Companies
A Comparison with Suggestion for Amendments by the Hetemäki Team

Bachelor's thesis 63 pages, appendices 16 pages
May 2012

The objective of this study was to increase the know-how of the expert service regarding taxation of dividends. The study wants to examine the most essential matters there are to know concerning taxation of dividends and the influences of some changes in an unlisted company.

The purpose of the study was to investigate the effects of reform proposals on the taxation of dividends distributed by unlisted companies. The information was gathered on the taxation system of dividends from the year 2005 to the year 2011. It was compared with the amendments of taxation suggested by the team of Hetemäki.

The study attempts to answer what effects the reform proposals have on the taxation of dividends in unlisted companies. The second question is how the dividend taxation would change from the present system and how the tightening of dividend tax system affect the taxation of small enterprises.

The research system is quantitative study. The data were analyzed by using financial statements of small enterprises. The calculations of the financial systems were presented with the help of Excel tables. The whole tax burden of the unlisted company shareholder was examined based on the calculations of the reform models.

The results show how taxation will tighten if some of the new models will be realized. The findings indicate that tax exempt dividend will be history and the tax rate of unlisted company capital income will increase.

Keywords: Unlisted Companies, Dividend, Taxation

SISÄLLYS

1. JOHDANTO	6
1.1 Tutkimuksen taustaa.....	6
1.2 Toimeksiantajayrityksen esittely ja tutkimuksen toimeksianto.....	8
1.3 Tutkimuksen tavoite, tarkoitus ja tutkimuskysymykset	9
1.4 Tutkimuksen menetelmä, aineisto ja rajaukset.....	10
1.5. Tutkimuksen eteneminen	11
2. OSINKO VOITONJAKOMUOTONA PIENOSAKEYHTIÖSSÄ.....	13
2.1 Suomen osinkoverojärjestelmä vuoteen 2011 asti	13
2.2 Osingon jakaminen.....	15
2.3 Osingonjaon verosuunnittelu.....	17
2.3.1 Osingonjakopäätöksen tekeminen	17
2.3.2 Väliosinko.....	19
2.3.3 Osingonjako in natura.....	20
2.3.4 Työperäinen osinko.....	21
2.4 Milloin osinko verotetaan.....	22
2.5 Nettovarallisuus.....	24
3. OSINGONSAAJAN VEROTUS	26
3.1. Osingon kokonaisverorasitus.....	26
3.2 Osakkaan saamat osingot listaamattomasta osakeyhtiöstä.....	28
4. OSINKOVEROMALLIEN UUDISTUSEHDOTUKSET	33
4.1. Hetemäen työryhmän uudistamismallit.....	33
4.2. Yrityksien veroseuraamusten yhteenveto.....	36
4.2.1 Yritys A:n mallin 2005 - 2011 vertailu Klassiseen järjestelmään	38
4.2.2 Yritys A:n mallin 2005 - 2011 vertailu Mukailtuun klassiseen malliin	39
4.2.3 Yritys A:n mallin 2005 – 2011 vertailu Mukailtuun nykymalliin.....	40
4.2.4 Yritys A:n mallin 2005 – 2011 vuoden vertailu ACE-malliin.....	42
5. POHDINTA	44
LÄHTEET.....	47
LIITTEET	48
Yritys A	48
Yritys B	52
Yritys C	56
Yritys D.....	60

LUETTELO KUVIOISTA

KUVIO 1. Osinko listaamattomasta osakeyhtiöstä

LUETTELO TAULUKOISTA

TAULUKKO 1. Nettovarallisuuden laskeminen

TAULUKKO 2. Verovapaa osinko

TAULUKKO 3. Osinko $\leq 9\%$ osakkeiden matemaattisesta arvosta

TAULUKKO 4. Osinko $> 9\%$ osakkeiden matemaattisesta arvosta

TAULUKKO 5. Pääomatulo-osingon ja ansiotulo-osingon verotus useammassa kuin yhdessä yhtiössä

TAULUKKO 6. Klassisen järjestelmän vertailu 2005 – 2011 käytettyyn malliin

TAULUKKO 7. Mukailun klassisen järjestelmän vertailu 2005 – 2011 käytettyyn malliin

TAULUKKO 8. Mukailun nykymallin vertailu 2005 – 2011 käytettyyn malliin

TAULUKKO 9. ACE – mallin vertailu 2005 – 2011 käytettyyn malliin

1. JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen taustaa

Aloitimme tutkimuksen keväällä 2011, joten tutkimuksemme aikana olemme tarkastelleet vielä vuonna 2005–2011 voimassa ollutta osinkoverojärjestelmää sekä vuonna 2010 esille tulleita Hetemäen työryhmän esittämiä muutosehdotuksia. Tutkimuksen aikana yhteisöverokanta laski vuoden 2012 alusta, jolloin myös osinkoverojärjestelmään tehtiin muutamia muutoksia. Olemme ottaneet nämä muutokset huomioon tutkimuksen johtopäätöksiä tehtäessä. Tämä tutkimus perustuu listaamattoman osakeyhtiön osinkojen verotuksen tutkimiseen.

Vuonna 2005 voimaan tullut osinkoveromalli muutti osinkojen verotusta edellisestä veromallista, jolloin luovuttiin yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä. Valtionvarainministeriön asettaman niin sanotun Hetemäen työryhmän esittämät muutosehdotukset osinkoveromalliin ovat olleet kovasti esillä ja herättäneet useita eri mielipiteitä. Suurinta hämmennystä muutosehdotuksissa on aiheuttanut erityisesti se, miten pienyrityksien kannattaa jakaa osinkoa tulevaisuudessa, koska on oletettavissa, että juuri pienosakeyhtiöissä nämä muutokset voisivat kiristää osakkaan verotusta entisestään.

Osakeyhtiölaki asettaa oman säännöksensä siitä, miten osinkoa voidaan jakaa osakkaalle ja mistä oman pääoman rahamäärästä se on lain mukaista jakaa. Osakeyhtiö voi jakaa osinkoa osakkailleen voitonjakona eli edellisten tilikausien ja tilikauden voittovaroista sekä sijoitetun oman pääoman rahastosta, mikä koostuu muista oman pääoman eristä kuin voittovaroista ja osakepääomasta. Osakepääoma jätetään kokonaan osingonjaon ulkopuolelle ja on osakeyhtiön sidottua pääomaa. Osakeyhtiölain lisäksi verolainsäädäntö asettaa rajoitukset osingonjaolle. Osinkoa verotetaan osakkaalta joko pääomatulona - tai ansiotulona tai sitten se voi olla osakkaalle kokonaan verovapaata. Osingonjako on vahvasti riippuvainen myös nettovarallisuudesta, mitä kasvattamalla omistaja voi pyrkiä kasvattamaan verovapaiden osinkotulojen määrää.

Osakeyhtiö maksaa kaikista eri tulolähteidensä tulosta veroa nykyään 24,5 %, mikä oli vielä vuonna 2011 hieman korkeampi eli 26 %. Tämä tulo luetaan yhtiön tuloksi eikä sellaisenaan vaikuta osakkaan verotukseen. Tämän hetkisen järjestelmän mukaan yhtiön

ja osakkaan verotus ovat erillään. Osinkoihin kohdistuu kuitenkin osittainen kahdenkertainen verotus. Osakkaita verotetaan siis heidän saamistaan osingoista, ja nämä jaetut voittovarot, ovat kahdenkertaisen verotuksen piirissä, elleivät saadut osingot ole kokonaan verovapaita. Osinkoverojärjestelmässä jaetun voiton kahdenkertaista verotusta kevennetään verovapausmallilla, jossa käytetään rahamäärää ja prosenttiosuuksia. Vuoden 2005 – 2011 verotusjärjestelmään on esitetty muutosehdotuksia kansainvälistymisen myötä ja EU-säännösten takia. Verotusjärjestelmään esitetyt ehdotukset vaikuttavat suoraan osakkaan saamaan osinkoon ja muuttavat osinkojen verotuksen verorasitusta. Tullevaisuudessa pienyrityksien kannattaa miettiä nostaako palkkaa vai osinkoa.

Osakeyhtiön toiminnan tarkoitus on tuottaa lähtökohtaisesti voittoa osakkeenomistajilleen, jollei yhtiöjärjestyksessä ole toisin säädetty (OYL 1:5), voiton jakaminen heille ei kuitenkaan ole vapaata, vaan sitä rajoittavat varojenjako koskevat osakeyhtiölain säädökset ja yhtiöoikeudelliset periaatteet. Laillisesti varoja voidaan jakaa vain neljällä tavalla osakkeenomistajille: voitonjakona eli osinkona ja varojen jakamisena vapaan oman pääoman rahastosta, osakepääomaa alentamalla, omia osakkeita hankkimalla ja lunastamalla sekä yhtiön purkamisella ja rekisteristä poistamisella. (OYL 13:1.1).

Varojenjako säännökset ovat kuitenkin siinä mielessä tahdonvaltaisia, että vapaata omaa pääomaa voidaan kaikkien osakkeenomistajien suostumuksella jakaa muulla tavoin kuin osakeyhtiölaissa 13:1.1 pykälässä tarkoitetulla tavalla, jollei yhtiöjärjestyksestä johdu muuta. Verolainsäädäntöön sisältyy kuitenkin myös säännöksiä, jotka on otettava tässä huomioon, eikä jako saa vaarantaa osakeyhtiölain mukaan yhtiön maksukykyä, loukata yhdenvertaisuutta tai olla laitonta.

1.2 Toimeksiantajayrityksen esittely ja tutkimuksen toimeksianto

Tämän tutkimuksen toimeksiantajana Tammer-Palvelut Oy, joka on vuonna 1994 perustettu perheyritys. 90-luvulla yrityksen pääasiallisia palvelumuotoja olivat metalliteollisuuden alihankintatyöt, kiinteistöjen kunnostus ja huoltopalvelut sekä kirjanpito- ja tilintarkastuspalvelut. Viimeisten kymmenen vuoden aikana toimintaa on keskitetty ilmastointilaitteiden asennuksiin pieniin kiinteistöihin sekä kokonaisvaltaisen taloushallinto- ja tilintarkastuspalveluiden tarjoamiseen. Yrityksen toimialaan kuuluu myös erilaisten toimitilojen kuten toimisto-, varasto- ja työtilojen vuokraus yrityksille. Yrityksellä on omaan käyttöön tarkoitetut työ- ja toimistotilat Ylöjärvellä.

Tammer-Palvelut Oy:n liikevaihto vuonna 2010 oli n.160 000 euroa. Liikevaihto jakautui siten, että 50 % oli ilmastointiasennuksista, 30 % toimitilavuokrauksista ja 20 % taloushallintopalveluista. Yrityksen palveluksessa on yhtiön kahden osakkaan lisäksi satunnaisesti yksi ulkopuolinen työntekijä. Yrityksen kannattavuus on viimeiset viisi vuotta ollut hyvä. Pienenä perheyrityksenä toiminta on pystytty nopeasti sopeuttamaan erilaisiin suhdannevaihteluihin. Runsaasti pääomaa vaativa toimitilojen vuokraus aiheuttaa yritykselle jonkin verran haasteita kassavirran suhteen.

Tammer-Palvelut Oy:n tarkoituksena on lähivuosina kasvattaa taloushallinto ja tilintarkastuspalvelujen sekä toimitilavuokrauksen osuutta liikevaihdosta. Yhtiön osakkaiden tavoitteena on ollut yrityksen perustamisesta lähtien itsensä ja perheen työllistäminen. Tämän toimintaperiaatteen mukaisesti yritys tulee toimimaan jatkossakin. Yritys haluaa tarjota pienenä perheyrityksenä yksilöllistä ja luotettavaa palvelua pienille ja keskisuurille yrityksille. Toinen osakkaista on suorittanut kirjanpidon KLT-tutkinnon ja on tällä hetkellä myös HTM-tilintarkastaja.

Tutkimuksen toimeksianto lähti liikkeelle perheyrityksen halusta kasvattaa taloushallinto- ja tilintarkastuspalveluiden osuutta liikevaihdosta. Koska osinkojen verotus on aina ajankohtainen aihe, ja kiinnostaa pienyrittäjiä siinä suhteessa, kuinka paljon heidän on mahdollista nostaa verovapaita osinkoja yrityksestään, on hyvin tärkeää, että heidän taloushallinnosta vastaava alan ammattilainen on selvillä mahdollisesti tulevaisuudessa vastaantulevista muutoksista.

1.3 Tutkimuksen tavoite, tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tavoitteena on lisätä Tammer-Palvelut Oy:n asiantuntijapalveluosaamista koskien osinkojen verotusta. Tutkimuksessa selvitämme, mitkä asiat ovat oleellisia tietää osinkojen verotuksen kannalta, kun antaa neuvoja yritys-elämässä pienosakeyhtiön osakkaille. Tutkimuksen pääkäsitteitä ovat: osinko, osinkojen verotus, nettovarallisuus, pääoma- ja ansiotulo sekä verovapaa osinko.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää uudistusehdotusten vaikutuksia listaamattoman osakeyhtiön osingonjaon verotukseen. Tutkimustyömme aiheena selvitämme listaamattoman eli pienosakeyhtiön osinkojen verotusta ja valtionvarainministerin Martti Hetemäen johtaman verotuksen kehittämistyöryhmän mahdollisia muutosehdotuksia nykyiseen verotusjärjestelmään, joka oli voimassa vuoteen 2011 asti, joista työryhmä on esittänyt joulukuussa 2010 loppuraportin. Tutkimme osinkoverojärjestelmän mallia vuosilta 2005 - 2011 ja vertaamme sitä työryhmän muutosehdotusten kanssa, joita on tehty neljä erilaista. Selvitämme tutkimuksessamme, miten nämä mallit mahdollisesti vaikuttaisivat tai muuttaisivat verotusta jatkossa. Tutkimuksella haluamme myös osoittaa, kannattaako yrittäjän jakaa osinkoa yhtä paljon kuin vuoden 2005 – 2011 osinkojärjestelmän mukaan on jaettu. Analysoimme listaamattoman osakeyhtiön tilinpäätöksiä tutkimalla niistä osakkaille jaettujen osinkojen määrää, ja laskemme niistä veroseuraamusta sekä vuonna 2005 – 2011 voimassa olleessa osinkojärjestelmässä että uudistusehdotusmaileissa.

Tutkimuksessa selvitämme listaamattoman osakeyhtiön eli pienosakeyhtiön osinkojen verotukseen ehdotettujen osinkoveromallien mahdollisia muutoksia sekä uudistuksia, jotka ovat olennaisia itse yrittäjille. Tutkimus koskee myös sitä, kiristyykö veroseuraamus olennaisesti ja olisiko pienyrittäjän järkevämpää nostaa enemmän palkkaa kuin jakaa osinkoa vuosittain, jotta hänen veroseuraamuksensa olisi mahdollisimman pieni. Selvitämme myös sitä, miten verorasitus vaikuttaa koko pienyrittäjäkseen.

Tutkimuksen tarkoituksena on vastata tutkimuksen pääkysymykseen: Mitä vaikutuksia Hetemäen verotuksen kehittämistyöryhmän uudistusehdotuksilla on pienosakeyhtiön osingonjaon verotukseen? Tutkimuksella etsimme myös vastauksen näihin alakysymyksiin: Miten osinkoverotus muuttuisi vuoden 2005 - 2011 verotusjärjestelmästä ja miten osinkoveromallin kiristyminen vaikuttaisi pienyritysten verotukseen?

1.4 Tutkimuksen menetelmä, aineisto ja rajaukset

Tutkimusmenetelmänä on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Tutkimuksessamme analysoimme laskennallisesti tilinpäätöksiä vuosilta 2008 ja 2010 pienosakeyhtiöissä, jotka ovat jakaneet osinkoa kyseisinä vuosina. Tutkimme siis tilinpäätösdokumenteista osingonjakoa ja teemme osingon verotuksesta laskelmia perustuen osakkaan verorasitukseen. Tutkimme listaamattomien osakeyhtiöiden osinkojen jaon määrää suhteutettuna kokonaisverorasitukseen ja vertaamme niitä verotyöryhmän muutosehdotuksiin, joista analysoimme laskennallisesti verorasituksen kokonaisuutta.

Tutkimuksen kirjallisuus koostuu verohallinnon, taloushallinnon ja elinkeinoelämän eturivin asiantuntijoiden teoksista. Kaikki teokset ovat hyvin tuoreita. Lisäksi työssä käytetään hyväksi osakeyhtiölakia, verohallinnon ja valtionvarainministeriön julkaisuja sekä verottajan sivuja.

Tämä tutkimus käsittelee listaamattoman osakeyhtiön osinkojen verotusta perustuen osakkaaseen eli luonnolliseen henkilöön kohdistuvaan veroseuraamukseen. Tutkimuksessa avataan käsite varojen jako, mutta siitä käsitellään ainoastaan voitonjako eli osinko ja rajataan muut varojen jakotavat ulkopuolelle. Emme käsittele työssämme myöskään laitonta varojen jakoa emmekä peiteltyä osinkoa. Tutkimukseen ei myöskään oteta mukaan ollenkaan listattuja eli julkisia osakeyhtiöitä.

Yritykset, joita tutkimme, ovat pieniä ja keskisuuria osakeyhtiöitä, jotka työllistävät ainakin omistajaosakkaan. Hänen lisäksi yrityksessä voi työskennellä myös muutama ulkopuolinen työntekijä. Valintamme muodostuu myös sillä perusteella, että yritysten on pitänyt jakaa osinkoa edellisinä vuosina eli vuosina 2008 ja 2010.

1.5. Tutkimuksen eteneminen

Osinko voitonjakomuotona pienosaakeyhtiössä luvussa kerrotaan miten listaamaton osakeyhtiö voi jakaa osinkoa osakeyhtiölain mukaisesti. Luku käsittelee yleisesti osinkojen jakoa ja verotusta. Luvussa kerrotaan ensin Suomen osinkoverojärjestelmän taustaa lyhyesti vuoteen 2011 saakka. Sen jälkeen esittelemme lailliset varojen jakotavat mutta luvussa käsitellään vain osingonjakoa. Selvitämme mitä tapahtuu osingon verosuunnittelussa eli kuka tekee osingonjakopäätöksen, milloin se tehdään, ja mitä muuta osakeyhtiölain mukaan tulee huomioida, kun yritys päättää jakaa osinkoa. Samassa luvussa käsitellään myös nettovarallisuutta, selvittää lyhyesti, miten nettovarallisuus muodostuu ja mitä tarkoittaa osakkeen matemaattinen arvo osinkojen verotuksen yhteydessä.

Luvussa osingonsaajan verotus kerromme, mitä kaikkea kuuluu osinkojen verotukseen ja miten se vaikuttaa osakkeenomistajan saamaan osinkoon sekä millainen veroseuraamus osakkeen omistajalle syntyy erinäisissä tilanteissa. Keskitymme tutkimuksessa enemmän juuri osakkaan kannalta osinkojen verotukseen mutta esittelemme myös veroseuraamusta koko pienosaakeyhtiön näkökulmasta, ja esittelemme millä eri tavoin osinkoa voi yhtiöstä nostaa. Luku sisältää taulukoita, joiden avulla kuvaamme osingon verokohtelua vuoteen 2011 asti sekä osingon jakautumista veronalaiseksi pääoma- tai ansiotuloksi. Avaamme luvussa myös käsitteen työperäinen osinko sekä osoitamme tilanteet, jolloin osinkoa voi saada täysin verovapaasti.

Osinkoveromallien uudistusehdotukset luvussa esittelemme valtionvarainministeriön asettaman Martti Hetemäen verotyöryhmän esittämiä uudistus- ja muutosehdotuksia avaamalla neljä eri työryhmän esittämää ehdotusta. Näiden osalta tutkimuksemme perustuu kesällä 2010 annettuun väliraporttiin sekä joulukuussa 2010 valmistuneeseen loppuraporttiin, ja siihen liittyviin verohallinnon ja valtionvarainministeriön julkisiin julkaisuihin. Tutustumme työryhmän esittämiin osinkoverotusmalleihin ja vertaamme niitä 2011 vuoteen asti olleeseen verotusjärjestelmään.

Sama luku keskittyy tutkimusmenetelmänä tilinpäätöksien analysointiin. Tässä osiossa tutkimme siis tilinpäätöksiä. Laskemme osingonjaon veroseuraamusta vuoden 2005 – 2011 malleissa, sekä verotyöryhmän malleissa tutkimalla, vaikuttaisivatko ne osakkeenomistajan saamaan osingon määrän päätökseen tulevaisuudessa. Tutkimme myös mahdollisten verotyöryhmän uudistusehdotusten toteutumisen kannalta osakkaalle koi-

tuva veroseuraamusta sekä sitä millainen osinkojen verotus voisi olla, jos neljästä mallista joku tulevaisuudessa toteutuisi. Eri vuosia tutkiessa tulee mukaan myös suhdannevaihtelua yritysten osingonjaon suhteen.

Viimeiseksi esittelemme johtopäätökset osinkojen verotuksen muutoksien vaikutuksista ja analysoimme laskelmien tuloksia. Tutkimuksessa on mukana tilinpäätösdokumenteista koottuja lukuja, joiden avulla olemme tutkineet osinkojen verotuksen vaikutusta. Lisätausta käytetyistä lähteistä löytyy työmme lopusta.

2. OSINKO VOITONJAKOMUOTONA PIENOSAKEYHTIÖSSÄ

2.1 Suomen osinkoverojärjestelmä vuoteen 2011 asti

Vuosina 1990 -2004 oli Suomessa käytössä yhtiöveron hyvitysjärjestelmä. Se otettiin siis käyttöön jo ennen nykyiseen eriytettyyn tuloverojärjestelmään siirtymistä vuonna 1993. Yhtiöveron hyvitysverojärjestelmä alkoi suosia osingonjakoa suhteellisen verokannan kautta juuri tämän eriytettyyn tuloverojärjestelmään siirtymisen takia. Ennen vuotta 1990 osinkojen verotus oli osittain kahdenkertaista ja monimutkaisempaa, koska verotusta huojennettiin yhtiön puolelta osinkovähennysjärjestelmällä ja osakkaan puolella rajoitetulla osinkotulon verovapaus määrällä. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmän aikana osinkoverotuksessa ei tehty mitään suuria muutoksia. (Kukkonen 2010,144.)

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmän aikaan yhtiön maksama vero hyvitetiin osakkeenomistajan maksettavaksi tulevaa veroa vastaan. Tilanteessa, jossa yhtiön ja osakkaan verokannat olivat täysin samat, osakas ei maksanut veroa. Yhtiötasolla jakamaton ja jaettu voitto verotettiin hyvitysjärjestelmässä saman verokannan mukaisesti. Perusajatuksena yhtiöveron hyvitysjärjestelmässä oli, että osinkona jaettuun yhtiön voittoon tuli kohdistua vain osakkaan tuloveroasteen mukaan määräytyvä vero. Osakkaan verotuksessa tuloksi katsottiin myös yhtiöveron hyvitys ja osakkaan tulon määrä vastaamaan sitä määrää, jonka yhtiö oli maksanut veroa ja jakanut osinkoa. (Kukkonen 2010, 35.)

Yhtiöveron hyvitysjärjestelmää ei otettu koskaan käyttöön kattavasti Euroopassa, esimerkiksi Ruotsissa, ja 2000-luvun alussa yhä useampi EU:n jäsenvaltio oli luopunut sen käytöstä. Suomessa oltiin aiemmin oltu tyytyväisiä järjestelmään, koska se poisti osakeyhtiön ja osakkaan välisen kahdenkertaisen verotuksen linjakkaalla tavalla ja ketjuverotuskin poistui yhtä virtaviivaisesti. Eri sijoitusmuodot saatiin myös keskenään samanlaisen verotuksen kohteeksi. Kuitenkin huomattiin, että mitä pidemmälle aika kului, näkyivät myös yhtiöveron hyvitysjärjestelmän puutteet, joista merkittävimmät liittyivät kansainvälisiin osinkovirtoihin. Järjestelmän avulla ei voitu poistaa kahdenkertaista verotusta rajat ylittäviltä osingoilta, joiden taloudellinen merkitys oli suuri. (Niskakangas 2004, 23.)

2000-luvulle tultaessa alettiin valmistella pääoma- ja yritysverotus muutosta, jonka tarkoituksena oli korvata yhtiöveron hyvitysjärjestelmä osinkoverojärjestelmällä, joka ottaisi huomioon EU- veronäkökohdat. (Kukkonen 2010, 145.) Vuoden 2005 yritys- ja pääomaverouudistuksen merkittävin muutos rakenteellisesti koskeekin osinkojen vero-kohtelua. Yhtiöveron hyvitysjärjestelmästä luovuttiin ja siirryttiin osittaiseen kahdenkertaiseen verotukseen. Uudistus oli suuri lainsäädäntöteknisesti mutta myös vaikutukseltaan huomattava, mikä tulee esiin osinkoa jakavan yhtiön ja osingonsaajan verotuksessa. Itse yrittäjän ja sijoittajan asemassa olevien osakkeenomistajien verosuunnittelun asetelmat muuttuivat olennaisesti. Niin sanotussa klassisessa järjestelmässä osingonjakoon kohdistuu kahdenkertainen verotus: yhtiötä verotetaan sen ansaitsemastaan tulosta ja osakasta saamastaan osingosta. (Niskakangas ym. 2004, 37 – 38.)

Osakeyhtiöt ovat maksaneet veroa vuodesta 2005 alkaen verotettavasta tuloksestaan 26 prosenttia. Osinkoverouudistuksen jälkeen osakeyhtiön jakamaan voittoon kohdistuu osittain kahdenkertainen verotus ja osinkotulon verotus määräytyy toisaalta osingon saajan, toisaalta osinkoa jakavan yhtiön mukaan. Yksityishenkilön ja yhtiön saaman osingon osalta verokohtelu on myös erilainen. Osinkoverojärjestelmäuudistuksen jälkeen osinkoa jakavaan yhtiöön ei enää kohdisteta veroseuraamuksia osingonjaon johdosta. (Raunio ym. 2010, 25.)

2.2 Osingon jakaminen

Osakeyhtiölain 13:1 §:n mukaan ensimmäisenä laillisena varojenjako tapana mainitaan voitonjako eli osinko ja varojen jakaminen vapaan oman pääoman rahastosta. Muita laillisia varojenjako tapoja ovat osakepääoman alentaminen, omien osakkeiden hankkiminen ja lunastaminen sekä yhtiön purkaminen tai rekisteristä poistaminen. (OYL 21.7.2006/624.)

Osakeyhtiölain 1:5 §:n yhtiön toiminnan tarkoituksena on tuottaa voittoa osakkeenomistajille, ellei yhtiöjärjestyksessä toisin määrätä. Osakeyhtiön osakkeenomistajille voiton jakaminen ei ole osakeyhtiölain säännösten mukaan kuitenkaan vapaata, vaan sitä rajoittavat tämän lisäksi myös yhtiöoikeudelliset periaatteet. Osakkeen omistajilla ei ole oikeutta saada vapaasti käyttöönsä yhtiön varoja rahana tai muuna yhtiön omaisuutena. (Mähönen, Säiläkivi & Villa 2006, 405.)

Osakkaat sijoittavat siis yhtiöön osinkoina varojaan, eivätkä he ole vastuussa osakeyhtiön omista veloista. Yhtiön tarkoituksena on osakepääoman ja muun sidotun pääoman pysyvyys ja toimintakykyisyys, siten että voitonjako ja muu varojenjako on yhtiössä säänneltyä. Vapaa oma pääoma on jakokelpoista varallisuutta, joka muodostuu tilikauden ja edellisten tilikausien voitosta, sekä muista oman pääoman eristä, jotka eivät ole sidottua omaa pääomaa. Vapaata omaa pääomaa voivat olla sijoitetun vapaan oman pääoman rahastot ja mahdollisesti muut rahastot. (Raunio ym. 2010, 11.)

Osinko ja varojen jakaminen vapaan oman pääoman rahastosta on toisinaan rinnastettu ja toisaalta pidetty toisistaan erillään. Molempiin kuitenkin sovelletaan osakeyhtiölain mukaan samoja säännöksiä jaettavasta määrästä (OYL 13:5), päätöksenteosta (OYL 13:6) ja vähimmäisosingosta (OYL 13:7). Jakopäätöstä tehtäessä on mainittava, onko kyseessä osingon jakaminen vai varojen jakaminen vapaan oman pääoman rahastosta vai molemmista. (Mähönen ym. 2006, 425.)

Yhtiön taseen mukainen vapaan oman pääoman määrä sekä yhtiön maksukyky muodostavat osingonjaon enimmäismäärän. Osingon jakamisen tulee aina perustua viimeksi vahvistettuun ja tarkastettuun tilinpäätökseen. Jakopäätöstä tehtäessä tulee ottaa huomioon myös tilikauden jälkeen tapahtuvat tapahtumat, jotka vaikuttavat jakokelpoisiin varojen jako määrään. Esimerkiksi yhtiön tulevaisuudessa erääntyvät velat ja muut suoritukset sekä niiden suhde yhtiön rahoitusmahdollisuuksiin, on otettava huomioon maksukykyä arvioitaessa. Jos on olettavissa, että osingon jako voisi vaarantaa yrityksen maksukyvyyn, osingonjako ei ole mahdollista vapaan oman pääoma määrään asti. Tällaisessa tapauksessa jaettavan osingon määrää on pienennettävä niin paljon, että maksukyky ei vaarannu. (Koponen 2008, 12.)

Vapaan oman pääoman määrä muodostuu omasta pääomasta, josta on vähennetty sidotun pääoman määrä (Koponen 2008, 12). Osakeyhtiölain 8:1 on määritelty sidotun oman pääoman erät: osakepääoma, arvonkorotusrahasto, käyvän arvon rahasto ja uudelleenarvostusrahasto. Nämä ovat siis niitä eriä, joita osakkaat eivät voi osakeyhtiölain mukaan laskea mukaan yhtiön jakokelpoiseen varojen jakoon. Sidottua omaa pääomaa ovat myös vararahasto ja ylikurssirahasto. (Raunio ym. 2010, 11.)

2.3 Osingonjaon verosuunnittelu

2.3.1 Osingonjakopäätöksen tekeminen

Osakeyhtiölain 13:6 §:n mukaan osingonjaon päätöksessä on mainittava jaon määrä ja mitä varoja jaetaan. Yhtiökokous päättää osingonjaosta ja useasti päätös tehdään yhtiökokouksessa, jossa vahvistetaan myös edellisen tilikauden tilinpäätös. Osingonjaon päätös tehdään enemmistöpäätöksenä, ellei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty muuten. Ennen kuin yhtiökokous voi päättää osingosta, hallituksen täytyy tehdä esitys osingon jakamisesta yhtiökokoukselle. Voitonjaon esityksen hallitus esittää joko toimintakertomukseensa, jos yhtiö on velvollinen laatimaan toimintakertomuksen, minkä lisäksi se esitetään myös tilinpäätöksen liitetiedoissa. Tilintarkastajan on täytynyt tarkastaa tilinpäätös ennen kuin yhtiökokous voi tehdä osingonjakopäätöksen, ja jos tilintarkastaja huomaa, että hallituksen ehdotus on lainvastainen, hänen tulee huomauttaa siitä. Muulla tapaa tilintarkastajan ei ole pakko ottaa kantaa voitonjaon ehdotukseen. (Koponen 2008, 11.)

Saman vuoden aikana voidaan tehdä monia osingonjakopäätöksiä. Niihin kaikkiin tulee kuitenkin ensin olla hallituksen esitys, jonka jälkeen osingonjaosta voidaan päättää ylimääräisissä yhtiökokouksissa. (Juusela 2008, 11). Osakeyhtiölain mukaan yhtiökokous saa päättää jakaa hallituksen ehdottamaa osingon määrää suuremman osingon vain, jos se on yhtiöjärjestyksen mukaan siihen velvollinen tai osakkeenomistajat, joilla on vähintään yksi kymmenesosa kaikista osakkeista, vaativat sitä esimerkiksi vähemmistöosingon tapauksessa. Yhtiökokouksen päätöksellä voidaan valtuuttaa myös hallitus päättämään osingonjaosta. Valtuutus voi tällöin olla voimassa enintään seuraavaan varsinaiseen yhtiökokouksen alkuun asti. (Koponen 2008, 12.)

Valtuutusta voidaan käyttää esimerkiksi, kun yhtiökokouksen pitohetkellä yhtiön maksuvalmius ei salli osingonjakoa, mutta on odotettavissa, että tilanne parantuu. Samoin valtuutusta voidaan käyttää silloinkin, kun osakkaat haluavat useampia osinkosuorituksia vuoden aikana, eikä niiden määrästä ole vielä tarkkaa päätöstä yhtiökokouksessa. Jos kaikki hallituksen jäsenet ovat yhtiökokouksessa läsnä, voidaan siellä antaa suostumus suurempaan osingonjakoon. Muissa tapauksissa, missä yhtiökokouksen päätös ylittää hallituksen voitonjako ehdotuksen, on asia käsiteltävä myöhemmin hallituksen kokouksessa. (Koponen 2008, 12.)

Tämän hetkinen osinkoverojärjestelmä kannustaa yhtiön varallisuuden lisäämiseen, koska verovapaan osingon nostomahdollisuudet ovat suuremmat, kun yhtiössä on enemmän nettovarallisuutta. Pääsäännön mukaan nettovarallisuuden kasvattaminen on kannattavaa kunkin osakkaan osalta siihen asti, kun osakkaalla on vähintään miljoonan euron arvoinen osuus yhden tai useamman yhtiön osakkeista. Osakkaan kohdalla yli miljoonaan euroon kasvanut nettovarallisuus on myös verotuksellisesti edullista vaikkakaan ei niin palkitsevaa kuin nettovarallisuuden kasvattaminen miljoonaan euroon asti. (Koponen 2011, 282.)

Joissakin tilanteissa voi olla omistajayrittäjän omien etujen vastaista nostaa verovapaita tai pääomatulona verotettavia osinkoja. Ansiotulona verotettavat tulot nousevat 28 prosenttiin, mikä on tämän hetkinen pääomatulojen verotusprosentti, vasta kun yhden tuloa saavan tulot ovat noin 30 000 euroa vuodessa, ja mikäli hänellä ei ole muita vähennyksiä. Ansiotulona verotettava lisätulon rajaveroprocentti nousee tähän prosenttitasolle tosin jo noin 15 000 euron kohdalla. (Koponen 2011, 282.)

Koposen mukaan osingon määrästä päätettäessä on otettava huomioon:

- Osakeyhtiölain vaatimukset
- osingon verotuksen ajankohta osingonsaajalla
- mikä tase on laskentaperusteena nettovarallisuudelle
- osakaskohtaiset oikaisut ja niiden laskuhetki
- henkilökohtaiset verovähennykset osakkailla
- mikäli osinkoa jaetaan niin paljon, että osingosta osa on ansiotulona verotettavaa, tulee ottaa huomioon osingonsaajien muiden ansiotulojen määrä
- muutokset, jotka ovat mahdollisesti tapahtuneet tai ovat suunnitteilla yhtiön omistuspohjassa
- osinkoverotuksen kiristykset, jotka ovat suunnitteilla ja tulevat mahdollisesti voimaan 2012 tai 2013

(Koponen 2011, 283)

2.3.2 Väliosinko

Väliosingon tarkoituksena on jakaa osinkona tilikauden alusta välitilinpäätökseen saakka kertynyttä voittoa osakkaille (Raunio ym. 2010, 28). Ansaitun voiton jakamisessa on ollut epäselvyyksiä, toiset asiantuntijat ovat sitä mieltä, että väliosingon jakaminen tilikauden aikana on sallittua, ja toiset taas katsovat asian lainvastaiseksi. OYL 13:3:n mukaan tilinpäätös-käsitteen tulkinnanvaraisuudesta johtuvat erilaiset käsitykset väliosingon jakamisen lainmukaisuudesta. (Blummé, Kaarenoja, Suontausta 2010, 101.)

Lainvastaiseksi väliosingon jakamisen katsoneet perustelevat kantaansa osakeyhtiö-, kirjanpito- sekä tilintarkastuslakien säännöksillä. Osakeyhtiölain 13:3:n mukaan varojen jakamisen tulee perustua viimeksi vahvistettuun tilinpäätökseen, jos yhtiöllä on velvollisuus valita myös tilintarkastaja, tilinpäätöksen tulee olla tilintarkastettu. Osakeyhtiölain 8:3:n mukaan tilinpäätös ja toimintakertomus on laadittava kirjanpitolain mukaan. Kirjanpitolain 3:3.1:n mukaan tilinpäätös ja toimintakertomus laaditaan tilikaudelta. Tilintarkastuslain 11:1:n mukaan tilintarkastus käsittää tilikauden kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen sekä hallinnon tarkastuksen. (Blummé ym. 2010, 101.)

Osingonjako ei siis perustu viimeisimmältä päättyneeltä tilikaudelta laadittuun varsinaiseen tilinpäätökseen, eikä kyseessä ole varsinainen tai ylimääräinen osingonjako. Verotuksen kannalta tärkeää on se, miten osinko käsitellään osakkaan verotuksessa, ja mikä on se tilinpäätös, jonka perusteella osinko jaetaan pääoma- ja ansiotulo-osinkoon. Osakkaan osinko verotetaan välitilinpäätöksen perusteella sinä vuonna, kun se on nostettavissa. Yleensä tämä on välitilinpäätöstä käsittelevän yhtiökokouksen jälkeen. Kun osingon verotus lasketaan osingon verovuotta edeltävän vuoden nettovarallisuuden perusteella, tätä säännöstä sovelletaan myös tällaisen väliosingonjaon verotukseen. Esimerkiksi yhtiön tilikausi on kalenterivuosi ja yhtiö jakaa 31.10.2011 välitilinpäätöksen perustuvaa osinkoa, jaetaan tämä osinko pääomaosinkona ja ansiotulo-osinkona verotettavaksi 31.12.2010 päättyneen tilinpäätöksen perusteella. (Raunio ym. 2010, 28.)

2.3.3 Osingonjako in natura

Silloin kun osinko maksetaan muuna omaisuutena kuin rahana, esimerkiksi luovuttamalla maksuksi osakkeita tai kiinteistö, puhutaan osingonjaosta in natura. Esimerkiksi yhtiö voi päättää jakaa omistamansa sijoitusyhtiön osakkeet osinkoina. Verotuksellinen merkitys tässä tulee kuvaan, kun katsotaan arvostetaanko osingonjaolla siirtyvä varallisuus sen tasearvoon vai käypään arvoon. Osake- ja kirjanpito-oikeudellisesti maksu arvostetaan taseen arvoon. Verotuksessa asia on toisin. Osingon maksuksi luovutettava omaisuus arvostetaan käypään arvoon yhtiön verotuksessa ja osingonsaajan verotuksessa katsomaan myös saadun omaisuuden käypä arvo osinkotulon määräksi, joka muodostaa omaisuuden hankintamenon. (Immonen, Ossa & Villa 2011, 182.)

Yleensä ottaen osinko päätetään maksaa rahana, mutta osingonjakopäätös voi pitää sisällään määräyksen esimerkiksi siitä, että osinko maksetaan yhtiön velkasitoumuksella tai luovuttamalla yhtiön omistamia arvopapereita tai muuta omaisuutta osingonsaajille. Osakkaiden yhdenvertaisuutta ei saa kuitenkaan loukata erilaisilla osingonjakomääräyksillä ja kaikkien osakkeenomistajien on ollut hyväksyttävä osingonjaon päätös. Myös mahdolliset arvonnisä-, luovutusvoitto- ja varainsiirtoveroseuraamukset on huomioitava yhtiön omaisuuden luovutuksen yhteydessä. Osinkona jaettava omaisuus verotuksessa arvostetaan käypään arvoon ja se milloin osinko on nostettavissa, on omaisuuden arvostusajankohta. (Koponen 2008,16.)

2.3.4 Työperäinen osinko

Erilaiseen työpanokseen perustuva ansio katsotaan henkilön ansiotuloksi. Osinkoa ei käsitellä verotuksessa osinkona, jos osingon määrä perustuu sopimuksen, yhtiöjärjestyksen tai yhtiökokouksen päätöksen mukaan työpanokseen. Osinko, joka on työpanokseen perustuva, verotetaan samoin kuin muut yhtiön maksamat työkorvaukset ja palkat. Tällainen työpanokseen perustuva osinko oikeuttaa sen maksajan vähentämään osingon verotuksessaan. Ennakonperintälaissa on määrätty kuinka työpanokseen perustuva työn suorittajan palkka tai työkorvaus verotetaan. Suoritusten maksajilla on myös velvollisuus suorittaa palkasta ennakonpidätys ja palkan perusteella sosiaaliturvamaksu. (Koponen 2011, 271-272.)

Verovelvollinen työperäisestä osingosta voi olla osingonsaaja tai tämän saajan intressipiiriin kuuluva henkilö, jonka työpanosta on käytetty osingon jakoperusteena. Tällaisiksi intressipiiriin kuuluvaksi henkilöksi luokitellaan esim. osingonsaajana olevan holdingyhtiön osakas lähipiireineen, sukulainen, osingon saajan perheenjäsen tai muuten hänelle läheinen henkilö. Säännöstä sovellettaessa edellytyksenä ei ole, että verovelvollinen henkilö tai hänen intressipiirissään oleva henkilö olisi osinkoa jakavan yhtiön osakas. Huomioitavaa on, että työperäisen osingon verotus koskee ainoastaan sellaisia tapauksia, joissa osingon jakoperusteena on käytetty työpanoksen arvoa. Sääntöä ei voida soveltaa, jos osingonjaon perusteena on ainoastaan omistus. (Koponen 2011, 272.)

Työpanokseen perustuvaa osinkoa koskevat säännökset tulivat voimaan osinkoon, joka on nostettavissa 1.1.2010 tai sen jälkeen. Osinkoa jakavalla yhtiöllä ja osingonsaajalle osingon verottaminen kokonaan tai osittain palkkana lisää huomioitavaa verotuksessa kummankin kohdalla. Työnantajan on lisäksi ilmoitettava työpanokseen perustuvan osingon määrä vuosi-ilmoituksella verohallinnolle. (Raunio ym. 2010, 32.)

2.4 Milloin osinko verotetaan

Yksityishenkilön ollessa osingonsaajana verotetaan osinkotulo sen vuoden tulona, jolloin osinkoon syntyy määräämisoikeus, mikä syntyy silloin, kun osingonjakopäätöksen mukaan osingot ovat nostettavissa. Osingot ovat nostettavissa heti yhtiökokouksen jälkeen, jos yhtiökokouksen osingonjakopäätökseen ei sisälly maksamisajankohtaa koskevia määräyksiä. Käytännössä tämä merkitsee sitä, että osingosta verotetaan osakkaita sen vuoden tulona, jolloin yhtiökokous myös pidettiin. Näissä tapauksissa verovuoteen ei ole vaikutusta, sillä milloin osinko todellisuudessa on maksettu osakkaalle. (Koponen 2011, 283.)

Yhtiökokouksessa voidaan myös päättää, että osinko on nostettavissa jonakin muuna ajankohtana esimerkiksi seuraavana vuonna tai on mahdollista, että osinko voidaan nostaa useassa eri erässä. Tällöin myös osinko verotetaan osingonsaajilta sinä vuonna, kun se on nostettavissa. (Koponen 2011, 283.)

Verohallituksen ohjekirjeen (8.3.2007) mukaan osingonsaajan verotuksessa ei ole merkitystä, onko osinko jaettu päättyneeltä vai vielä kulumassa olevalta tilikaudelta. Verovapaata osaa osingosta laskettaessa osingonsaajan verotuksessa otetaan huomioon sekä jakajayhtiön päättyneeltä tilikaudelta jaetut osingot, että jakajayhtiön kuluvalta tilikaudelta jaetut osingot. Osinko, joka on jaettu osakeyhtiölain mukaan pidettävän varsinaisen yhtiökokouksen ja tilikauden päättymisen välisenä aikana, jolloin viimeisin vahvistettu tilinpäätös on viimeksi päättynyt tilikautta edeltävä tilinpäätös, on myös tällöin saatu osinko sen vuoden osinkona, jolloin osinko on nostettavissa. Näin saadut osingot lasketaan myös yhteen, kun määritetään osingon verovapaata osaa. (Koponen 2011, 284.)

Tilikauden päättymisajankohta vaikuttaa myös osaltaan osinkojen verotukseen. Tämä vaikuttaa myös siihen, mistä taseesta osakkeen matemaattinen arvo lasketaan, koska osingonjaon suunnittelu ei onnistu ellei tiedetä, mikä tase on laskupohjana. Tasetta miettiessä pitää muistaa, että asiaa tarkastellaan osingonsaajan kannalta. Jos yhtiön tilikausi on kalenterivuosi, vaihtoehtoja usein on vain yksi. Matemaattisen arvon laskupohjana on yleensä tase, jolta osinkoa jaetaan paitsi tilanteessa, jossa osinko ei ole nostettavissa osingonjakotilikautta seuraavan kalenterivuoden aikana. Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi, silloin kun 30.8.2011 päättyneeltä tilikaudelta päätetään jakaa osinkoa

niin, että se olisi nostettavissa vuoden 2011 puolella. Tällöin 30.8.2010 päättyneen tilikauden perusteella määritellään osingon yhdeksän prosentin suuruisen verovapaa osuus. (Koponen 2011, 284.)

Osinkoa on mahdollista jakaa myös meneillään olevalta tilikaudelta, ns. välitilinpäätöksen perusteella. Tällöin meneillään olevan tilikauden aikana laaditaan tilikautta lyhyemmältä ajalta tilinpäätös, joka myös tilintarkastetaan niissä yhtiöissä, joissa on tilintarkastaja. Lisäksi tilinpäätös vahvistetaan ylimääräisessä yhtiökokouksessa. Edellytyksenä välitilinpäätöksen perusteella jaettavalla osingolle on se, että varoja jaetaan yhtiön vapaan pääoman puitteissa, eikä yhtiön maksukyky saa vaarantua. Välitilinpäätöksen perusteella tehdyssä osingonjaossa tuleekin noudattaa erityistä varovaisuutta, jotta osingonjakopäätös ei tilikauden kuluessa muutu laittomaksi, esimerkiksi siinä tilanteessa, jos tilikauden loppuosa on tappiollinen. (Koponen 2008, 13.)

Pääsäännön mukaan osakkaalle kannattaa jakaa verovapaata osinkoa yhtiöstä siihen määrään saakka, joka vastaa 9 %:n tuottoa laskettuna nettovarallisuudesta, ellei maksimirajaa eli 90 000 euroa saavuteta. Mutta jollei kuitenkaan verovapaata osinkoa nosteta tai nostetaan vain osa siitä, yhtiön nettovarallisuus kasvaa ja se mahdollistaa yhtiölle taas suuremman verovapaan osingonjaon tulevaisuudessa.

Yleensä kuitenkin kokonaan verovapaata osinkoa ei kannata jättää nostamatta, koska nettovarallisuuden lisäyksen vaikutus on kuitenkin sen verran vähäinen. Yksinkertaistettuna verovapaata osinkoa ei kannata jättää hyödyntämättä, varsinkin kun osinkoverotuksen kiristyminen on mahdollista lähitulevaisuudessa tämän hetkisen tilanteen mukaan. (Koponen 2011, 284-285.)

2.5 Nettovarallisuus

Nettovarallisuus muodostuu yhtiön kaikkien varojen ja velkojen erotuksesta. Osakeyhtiön varojen ja velkojen tulolähteellä ei ole merkitystä. Ne voivat kuulua elinkeinotoiminnan, maatalouden tai muun toiminnan tulolähteeseen. Laskentapohja, josta nettovarallisuus lasketaan, on osingonjaon verovuotta edeltävän vuoden tase. (Raunio ym. 2010, 33.)

Verovuoden aikana saadun osingon jakaminen verovapaaseen, pääomatuloon ja ansiotulon verotettavaan osaan perustuu verovuoden matemaattiseen arvoon. (Koponen 2011, 274.)

Esimerkiksi: 2010 vuoden lopussa 31.12 päättyneen tilikauden perusteella lasketaan 2011 verovuoden matemaattinen arvo, jonka perusteella osakkaan 2011 saaman osingon verovapaa, pääomatulo ja ansiotulo osuus verotetaan. Nettovarallisuus jaetaan siis yhtiön ulkona olevien osakkeiden lukumäärällä, josta saadaan osakkeen matemaattinen arvo verovuodelle. Muutoin hankkimat osakkeet jäävät matemaattista arvoa laskettaessa ulkopuolelle. (Koponen 2011, 274.)

Esimerkki nettovarallisuuden laskemisesta:

TAULUKKO 1. Nettovarallisuuden laskeminen

nettovarallisuus/ ulkona olevat osakkeet	100 000/10
osakkeen matemaattinen arvo on	10 000
9% pääomatulo-osinko 9000 €	100 000* 9%
9 %:n ylittävä osa: 1000 €	10 000 – 9000
70% verotetaan osakkaan ansiotulona	1000*70% = 700
30% verovapaata	1000*30% = 300

(Raunio ym. 2010, 26.)

Jos yksityishenkilön omistamien osakkeiden yhteenlaskettu osakkeiden matemaattinen arvo ylittää 1000 000 euroa, 9% osuus siitä on vuosittainen pääomaosingon enimmäismäärä eli 90 000 euroa. Raja on saajakohtainen, eli yksityishenkilölle lasketaan kaikkien listaamattomien yhtiöiden jakamat pääomaosingot. 90 000 ylittävästä osuudesta verotetaan 70% pääomatulona ja 30 verovapaata yhdeksän prosentin pääoman tuotto-osuuden rajoissa.(Raunio ym. 2010, 26.)

3. OSINGONSAAJAN VEROTUS

3.1. Osingon kokonaisverorasitus

Yleisesti ottaen osinkojen verokohtelussa on paljon tekijöitä, mitkä tekevät kokonaisuuden hahmottamisesta vaikeaa. Osakeyhtiön saadessa osinkoa toiselta osakeyhtiöltä, on jako ongelmattomampi verotuksessa, koska tällainen osinko on säännösten mukaisesti verovapaata tuloa. Eräs tapa lähestyä osinkojen verotusta on tarkastella sitä osingonsaajan näkökulmasta. (Immonen ym. 2011, 177.)

Osakkaan saama osinkotulon verotus on erilainen riippuen siitä, onko osinkoa maksava osakeyhtiö listattu vai listaamaton. Suurin osa suomalaisista osakeyhtiöistä on listaamattomia ja henkilöosakkaan osinko on joko verovapaata tuloa tai veronalaista pääomatuloa tai ansiotuloa riippuen osakeyhtiön nettovarallisuudesta ja osingon määrästä (TVL 33b§). Osakkeen matemaattisesta arvosta on verovapaata yhdeksän prosenttia mutta kuitenkin enintään 90 000 euroon saakka ja verovapausraja on henkilökohtainen, joten tällä tavoin useampia yhtiöitä omistava ei voi kiertää verovapauden maksimia. Osakastasolla osinkoverotusta voi pienentää kunnallisverotuksen ansiotulovähennys. (Kukkonen & Walden 2011, 45.)

Osinkoveromallin peruspiirteenä on sitoutuminen yhtiön nettovarallisuuteen., koska mitä varakkaampi osakeyhtiö on, sitä enemmän voidaan jakaa osinkoa ilman osakastason verotusta. Nettovarallisuuden lisääminen on kannattavaa ainakin siihen saakka, kunnes jonkun osakkaan osuus varoista on miljoona euroa. Tämän jälkeen nettovarallisuuden lisääminen ei kasvata enää välttämättä verovapaata osinkoa osakkaille. Muiden pääomatulojen käyttö voitonjakomuotona tulee osakkaalle kokonaisverotasolla edullisemmaksi, kun 90 000 euron raja ylittyy. (Kukkonen & Walden 2011, 82.)

Verovapauskatto on hyvinkin merkittävä rajoite, koska samalla on luovuttu ajatuksesta, että nettovarallisuuden laskennallinen tuotto olisi aina katsottava kokonaisuudessaan pääomatuloksi, jolloin sen verotus olisi samalla viivalla vaihtoehtoisten sijoitus – ja rahoitusmuotojen kanssa. Ongelma syntyy juuri siinä tilanteessa, kun verovapauskatto johtaa kahdenkertaiseen verotukseen. Yhdenkertaisen verotuksen tilanteessa osakeyhti-

öllä on kannustin oman pääoman käyttämiseen, koska nettovarallisuuden lisääminen osakeyhtiössä nostaa osakkaan osingon verovapaata määrää. Varoja saa jakaa siis ulos ilman mitään veroja yhdeksän prosentin verovapausrajan puitteissa, jos se on mahdollista. Tätä vaimennetaan juuri osakastason verotuksella. Osakkaan tuloa on ainoastaan yhtiöstä saatu netto-osinko. (Kukkonen & Walden 2011, 82.)

Osakeyhtiön jakaman osingon kokonaisverorasitus riippuu aina ensimmäisenä kunkin osakkeen matemaattisesta arvosta. Jos on tilanne, jossa ei ole positiivista matemaattista arvoa, on osinko aina osittain veronalaista ansiotuloa. On useita tekijöitä, jotka vaikuttavat pienosakeyhtiön omistajayrittäjän yhtiöstä nostamaan osinkotulon kokonaisverorasitukseen ja niitä ovat muun muassa:

1. osakkaan luonne (onko henkilöosakas vai yhtiö)
2. osingon määrä (eli onko kyseessä koko voitto vai puolet vai muu osa)
3. yhtiön nettovarallisuuden määrä
4. osakkaiden määrä
5. keskinäiset omistussuhteet osakkaiden välillä
6. osakkaiden muiden tulojen kuten ansiotulojen ja vähennysten määrä
7. varallisuuden määrä sekä osakas että yhtiötasolla
8. yhtiöstä jaetun voiton verotus (esimerkiksi onko normaalia verotettua voittoa, vanhaa verovapaata voittoa vai verovapaata osinkoa)
9. voitonjaon ajoitus (eli tilikauden lyhennys tai pidennys)
10. mahdolliset osingonjakoon liittyvät muut yritysjärjestelytoimet

(Kukkonen & Walden 2011, 83.)

3.2 Osakkaan saamat osingot listaamattomasta osakeyhtiöstä

Yksityishenkilön verotus pohjautuu osinkoa jakavan yhtiön nettovarallisuuteen. Sen perusteella osinko jaetaan pääoma- ja ansiotulo-osinkoon (Kuvio 1). Pääomatulo-osingosta verotetaan määrä, joka vastaa yhdeksää prosenttia yhtiön osakkeiden matemaattisesta arvosta. Yhdeksän prosentin alittava määrä on saajalleen täysin verovapaata. Pääomatulon enimmäismäärä on rajoitettu 90 000 euron vuosittaiseen tuloon, jonka ylittävästä osinkotulosta verotetaan 70 % pääomatulona, jolloin 30 % jää verovapaaksi tuloksi. Nettovarallisuuteen perustuvasta osakkeiden matemaattisesta arvosta yhdeksän prosentin tuotto-osuuden ylittävä määrä verotetaan 70 % ansiotulona, jolloin 30 % jää verovapaaksi. (Raunio ym. 2010, 26-27.)

KUVIO 1. Osinko listaamattomasta osakeyhtiöstä (Koponen 2011, 271).

Osingon verokohtelu listaamattomassa osakeyhtiössä riippuu siitä, jaetaanko osinkona enemmän vai vähemmän kuin 9 % laskettuna osakkeen matemaattisesta arvosta. Tuloverolain 33§b:n mukaan siltä osin, kun osinkoa jaetaan enintään 9%, on osinko 90 000 euroon asti kokonaan verovapaata tuloa ja 90 000 euron yli menevältä osalta osittain veronalaista pääomatuloa.

Jos osinkona jaetaan enemmän kuin 9 % osakkeen matemaattisesta arvosta laskettuna, 9 %:n yli menevä osa osingosta verotetaan osittain ansiotulona. Kuvion (Kuvio1) ja taulukoiden (Taulukot 2-4) mukainen osingon verotus oli siis voimassa vuoden 2011 loppuun asti.

Yksityishenkilön saama osinko voidaan käsitellä kolmella eri tavalla: kokonaan verovapaana osinkona (Taulukko 2), 70- prosenttisenä veronalaisena pääomatulona 90 000 euron ylittävältä osalta siihen saakka (Taulukko 3), joka vastaa yhdeksää prosenttia osakkaan omistamien osakkeiden matemaattisesta arvosta tai 70 -prosenttisesti veronalaisena ansiotulona (Taulukko 4).

TAULUKKO 2. Verovapaa osinko

osinko 80 000	
osakkeita	30 kpl
osakkeen matemaattinen arvo on	30 000€/osake
osakkeiden matemaattinen arvo	$30\,000\text{€} \cdot 30\text{kpl} = 900\,000$
9% matemaattisesta arvosta	$900\,000 \cdot 9\% = 81\,000$ verovapaata (alle 90 000)

Tästä taulukosta näemme, että osinko on kokonaan verovapaata, koska se on alle 9 % osakkeen matemaattisesta arvosta ja samalla alle 90 000 euron vuosirajan.

Osingon määrän ylittäessä 90 000 euron rajan, maksajana olisi yhtiö, jolla on suuri nettovarallisuus, pääomatuloon katsottavaan osinkoon kohdistuisi pääomatuloverokanta 28 %. Ansiotulo-osuutta verotetaan progressiivisen valtionveroasteikon mukaan, joista peritään lisäksi kunnallis- ja kirkollisvero sekä sairausvakuutusmaksu. (Raunio ym. 2010, 27.)

Taulukon (Taulukko 3) laskelmien mukaan osinko on pienempi kuin 9 % osakkeen matemaattisesta arvosta, joten se on kokonaan verovapaata tuloa 90 000 euroon asti. Koska osinko ylittää 90 000 euron vuosittaisen rajan, se verotetaan 70 prosenttia pääomatulona ja loput 30 prosenttia jää verovapaaksi. Pääomatulo-osingosta verotetaan vielä 28 prosenttia ($7000 \cdot 28\%$) luonnollista henkilöä ja verovapaan osingon määräksi jää 93 000 euroa.

TAULUKKO 3. Osinko \leq 9 % osakkeiden matemaattisesta arvosta

osinko 100 000	
osakkeita	30 kpl
osakkeen matemaattinen arvo	50 000 €
osakkeiden matemaattinen arvo	$50\,000\text{€} \cdot 30\text{kpl} = 1\,500\,000\text{€}$
9% matemaattisesta arvosta	$1\,500\,000 \cdot 9\% = 135\,000$ osinko (verovapaata pääsäännön mukaan enintään 90 000)
Ylittävä osa (euroa)	$100\,000 - 90\,000 = 10\,000$
70% pääomatuloa	$10\,000 \cdot 70\% = 7000$
30% verovapaata	$10\,000 \cdot 30\% = 3000$

Alla olevassa taulukossa (Taulukko 4) osinko on suurempi kuin 9 % osakkeen matemaattisesta arvosta. Koska osinkoa jaetaan enemmän kuin yhdeksän prosenttia osakkeiden matemaattisesta arvosta, rajan ylittävistä osista osingosta verotetaan 70 prosenttia ansiotulona ja 30 prosenttia jää verovapaaksi tuloksi. Verovapaan osingon määräksi jää 13 800 euroa.

TAULUKKO 4. Osinko > 9 % osakkeiden matemaattisesta arvosta

osinko 25 000	
osakkeita	10 kpl
osakkeen matemaattinen arvo	10 000 €
osakkeiden matemaattinen arvo	$10\,000 \cdot 10\text{kpl} = 100\,000$
9% matemaattisesta arvosta	$100\,000 \cdot 9\% = 9\,000$ verovapaa
osinko yli 9% osakkeiden matemaattisesta arvosta	$25\,000 - 9\,000 = 16\,000$
70 % veronalaista ansiotuloa	$16\,000 \cdot 70\% = 11\,200$
30 % verovapaata tuloa	$16\,000 \cdot 30\% = 4\,800$

Osinkojen verotuksessa pääomatulo-osinkojen verotus on saajakohtainen, ei yhtiökohtainen. Yksityishenkilön kaikista listaamattomista yhtiöistä saamat pääomaosingot lasketaan yhteen. (Taulukko 5.) Osingonsaajan verovuonna saamien pääomatulo-osinkojen yhteismäärästä 90 000 euroa on verovapaata tuloa. Ylittävistä osista 70 prosenttia on veronalaista pääomatuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa. Yhdeksän prosentin vuotuisen tuoton yli menevältä osalta saatu osinko on ansiotulo-osinkoa. Ansiotulo-osingon määrästä 70 prosenttia on veronalaista ansiotuloa ja 30 prosenttia verovapaata tuloa. (Osinkotulojen verotus 2011)

Alla olevassa taulukossa (Taulukko 5.):

T omistaa A Oy:n osakkeita 40 kpl ja saa A Oy:ltä osinkoa 90.000 euroa. A Oy:n osakkeen matemaattinen arvo on 25.000 euroa/osake. Lisäksi T omistaa P Oy:n osakkeita 20 kpl ja saa P Oy:ltä osinkoa 20.000 euroa. P Oy:n osakkeen matemaattinen arvo on 5 000 euroa/osake.

TAULUKKO 5. Pääomatulo-osingon ja ansiotulo-osingon verotus useammassa kuin yhdessä yhtiössä

	A Oy (osakkeita 40 kpl)	P Oy (osakkeita 20 kpl)
osinko	90 000	20 000
osakkeen matemaattinen arvo	25 000	5 000
osakkeiden matemaattinen arvo	$25\ 000 \cdot 40 \text{ kpl} = 1\ 000\ 000$	$5\ 000 \cdot 20 \text{ kpl} = 100\ 000$
T:n pääomatulo-osinko	$1\ 000\ 000 \cdot 9\% = 90\ 000$	$100\ 000 \cdot 9\% = 9\ 000$
T:n ansiotulo-osinko	0	11 000

Tuloverolain 33b § 1 momentin mukaisesti raja on verovelvolliskohtainen, ei yhtiökohtainen

Pääomatulo-osinkoja yhteensä 99 000, joista verovapaata tuloa 90 000. Ylimenevästä osasta 9 000 eurosta lasketaan 70% veronalaiseksi pääomatuloksi, eli 6 300 ja loput 30% jää myös verovapaaksi tuloksi 3 700.

Koska P Oy:n osinko on suurempi kuin T:n omistamien osakkeiden matemaattiselle arvolle laskettu 9 % vuotuinen tuotto, tulee ansiotulo-osinkoja yhteensä 11 000, joista veronalaista ansiotuloa 7 700 eli 7 700 ja verovapaata tuloa 3 300.

Listaaamattoman osakeyhtiön toiselle listaamattomalle yhtiölle maksava osinko on pääsääntöön mukaan verovapaata, siksi myös osakeyhtiön tuloverolain mukaan yhtiön saamat osingot ovat verovapaita lähtökohtaisesti. Osakeyhtiön verovapaat osingot voidaan siis jakaa edelleen edellä mainitun mukaisesti osakkaina oleville yksityishenkilöille. (Raunio ym. 2010, 27.)

4. OSINKOVEROMALLIEN UUDISTUSEHDOTUKSET

4.1. Hetemäen työryhmän uudistamismallit

Hallitus asetti ns. Hetemäen työryhmän arvioimaan vuoden 2005 - 2011 verojärjestelmän puutteita ja muutostarpeita johtuen talouden toimintaympäristön muutoksista. Lisäksi työryhmän tehtäväksi tuli tehdä tarvittavat ehdotukset verojärjestelmän kehittämisessä noudatettavista suuntalinjoista. Rakennemuutoksia pohdittiin suotuisiksi varsinkin yrittäjyyden kannalta. Kehittämistyöryhmän puheenjohtajaksi valittiin alivaltiosihteeri Martti Hetemäki. (Valtiovarainministeriön julkaisuja 35/2010.)

Hetemäen työryhmän väliraportti osinkoverotuksen uudistamisesta julkaistiin 21.6.2010 ja loppuraportti 21.12.2010. Uudet perusvaihtoehdot, joita työryhmä käsitteli osinkoverotuksen suhteen, ovat kuitenkin tulleet jo käytännössä esille erilaisissa tiedotustilaisuuksissa. Näissä uudistusehdotuksissa on osittain perustana jo muissa maissa käytössä olevat järjestelmät. (Kukkonen 2010, 283.)

Monissa maissa edistetään juuri pienyrittäjyyttä pienyrityksille ja yrittäjille suunnatuilla verohelpotuksilla, jolloin on myös mahdollista, että pienosakeyhtiöitä ja sen osakkaita verotetaan lievemmin. Pienyhtiöissä juuri verotuksen ongelmaa monimutkaistaa yrityksen ja omistajan läheinen side. (Kukkonen 2010, 29 – 30.)

Kukkosen mukaan erilaisia osinkoveromalleja voidaan luokitella ainakin viiteen eri luokkaan:

1. täysin klassinen kahdenkertaisuus
2. integroitu verotus yhtiöveron hyvityksellä, joka oli Suomen edellinen malli
3. huojennus yhtiön ja osakkaan verotuksessa
4. huojennus vain osakkaan verotuksessa, joka vastaa Suomen nykyistä verotusta
5. huojennus yhtiön verotuksessa, eli osinkovähennys tai Hetemäen työryhmän yksi uudistusehdotusmalleista eli ACE-malli

(Kukkonen 2010, 33.)

Hetemäen työryhmä on tuonut esille neljä eri osinkoverotuksen uudistamismallia. Osinkoverotusmalleissa on yhteistä yhteisöverotuksen tason keventäminen, henkilöverotuksen veropohjan laajentaminen ja pääomatuloverokannan lievä nostaminen verrattuna aikaisempaan vuoden 2005 - 2011 verotusjärjestelmään. Muutoksien olisi tarkoitus siirtää yritys- ja pääomatuloverotuksen painopistettä yhteisöverotuksesta henkilöverotukseen sekä vahvistaa yhteisöverotuksen kilpailukykyä kansainvälisessä ympäristössä. Samalla muutokset vähentäisivät yrittäjien mahdollisuuksia verosuunnitteluun ja niillä olisi myös vaikutusta yritysten päätöksiin. (Valtiovarainministeriön julkaisuja 35/2010.)

Ensimmäinen vaihtoehto osinkoveromalleista on klassinen järjestelmä. Sen mukaan yhteisöverokanta alennettaisiin 22 prosenttiin. Kaikki huojennukset koskien osinkotuloa henkilöverotuksessa poistettaisiin ja osinko verotettaisiin tämän mallin mukaan aina pääomatulona, jolloin ansiotulo-osingon käsite poistuisi kokonaan. Pääomatulon verokanta on 30 prosenttia ja saadut osingot lisättäisiin huojentumattomina veronalaiseen pääomatuloon. Mallin mukaan listaamattoman ja listatun yhtiön osinkojen erottelu poistuisi. (Kukkonen 2010, 284.)

Toisena vaihtoehtona on mukailtu klassinen malli, joka on muilta osin täysin samanlainen kuin klassinen malli, mutta omistajayrittäjille kohdennettaisiin kevennetty osinkoverotus. Eli yhteisöverokanta alennettaisiin myös 22 prosenttiin ja osinkojen täydelliset tai osittaiset vapautukset poistetaan ja pääomatulon verokanta nousee myös 30 prosenttiin. Kevennetty osinkoverotus kohdistuisi yrityksessä työskentelevään, perheensä kanssa enemmistön yrityksessä omistavan yrittäjän osinkoon. Osinko verotettaisiin 30 000 euron määrään asti pääsääntöä kevyemmin. 35 prosenttia tästä osingosta olisi verotettavaa pääomatuloa, mikä tarkoittaisi sitä, että tältä osin osingon kokonaisverorasitus olisi karkeasti otettuna sama kuin pääomatuloverokanta, kun siihen mukaan luettaisiin myös yhtiövero 22 prosenttia. (Kukkonen 2010, 284.)

Mukailtu nykymalli on kolmas vaihtoehto, jonka Hetemäen työryhmä on tuonut esille. Malli perustuu suurilta osin vuoden 2005 - 2011 järjestelmän rakenteisiin. Yhteisöverokanta aleni kuitenkin tässäkin mallissa 22 prosenttiin ja pääomatuloverokanta nousisi 30 prosenttiin. Listaamattoman yhtiön osingon verovapaus poistuisi mutta erottelu osinkoverotuksessa listaamattoman ja listatun yhtiön välillä säilyisi vuoden 2005 - 2011 mukaan. Mukailtun nykymallin mukaan listaamattoman yhtiön osinko jaettaisiin edelleen-

kin nettovarallisuuden eli osakkeen matemaattisen arvon perusteella pääomatulo- ja ansiotulo-osuuksiin. Ansiotulo-osuudesta 70 prosenttia olisi edelleen veronalaista ansiotuloa. Pääomatulo-osuudesta olisi veronalaista pääomatuloa 35 prosenttia ja pääomatulo-osuuden laskemisessa sovellettava korko sidottaisiin pitkään valtionlainakorkoon. Esimerkiksi valtionlaina koron ollessa 5 % tulisi laskentakoroksi 3,5 %. (Kukkonen 2010, 284.)

Neljäntenä vaihtoehtona on esitetty ACE-malli, joka on henkilöverotuksen osalta samantapainen kuin klassinen malli. Tässä mallissa myös kaikki osinkoverohuojennukset poistuisi ja pääomatuloverokanta nousisi 30 prosenttiin. Yhteisöverokanta sen sijaan säilyisi 26 prosentissa, mutta verotettavaa voittoa laskettaessa vähennettäisiin kyseisen mallin mukaan yhtiön oman pääoman perusteella laskettava ACE-vähennys. Vähennyksen määrä laskettaisiin kertomalla yhtiön korjattu nettovarallisuus pitkää valtionlainakorkoa vastaavalla korolla. (Kukkonen 2010, 285.)

4.2. Yrityksien veroseuraamusten yhteenveto

Erittelemme alla olevissa yhteenvetotaulukoissa (taulukot 6-9) Yritys A:n osalta uudistusehdotusmallien perusveromuuttujat suhteessa vuoden 2005 - 2011 verotusjärjestelmään. Oletuksena laskelmissa on vuonna 2005 - 2011 voimassa ollut osinkojen verotusjärjestelmä, jossa yhteisöverokanta on ollut 26 % ja pääomatuloverokanta 28 %. Osakkaana olevan luonnollisen henkilön listaamattomasta yrityksestä saama osinko verotetaan joko pääoma- tai ansiotulona. Tästä pääomatulo-osingosta on osakkaalle verovapaata tuloa enintään 90 000 euroa.

Vuoden 2005 – 2011 verotusjärjestelmässä osinko on yhdenkertaisen verotuksen piirissä, mikäli osinkoa jaetaan enintään nettovarallisuudelle lasketun 9 %:n tuottoa vastaava määrä. Tässä verotusjärjestelmässä nettovarallisuudella on suuri vaikutus osinkojen verotukseen. Laskelmissa oletetaan, että mallin 2005 – 2011 mukaisesti osinkoa jaetaan yrityksessä vain verovapaan osingon verran, joka on karkeasti 9 % omasta pääomasta. Olemme käyttäneet mallin 2005 - 2011 ja Hetemäen työryhmän esittämien mallien vertailuun neljää eri yritystä, joiden laskelmat löytyvät tämän työn liitteinä (liitteet Yritys A-D).

Oletuksena uudistummalleissa on 22 % yhteisöverotaso, poikkeuksena ACE-malli, jossa säilyisi 26%. Pääomatuloverokanta on tasaprosentti 30. Nettovarallisuuden asema osingonjaon yhteydessä ei ole niin suuri kuin mallissa 2005 - 2011, vaan oletuksena laskelmissa on, että nettovarallisuus on nolla tai sitä ei huomioida, ja yrityksen tulos olisi yhtä kuin netto-osinko.

Klassisesta mallista voimme todeta, että vaikka yrityksen tulos hieman muuttuu (liitteet Yritys A-D), verorasitus on täysin sama kaikissa eli 45,4 %. Tämä johtuu siitä, että yrityksen tulos on kokonaan veronalaista heti ensimmäisestä eurosta alkaen. Ensin yrityksen tuloksesta lasketaan nettotulos, jolloin siitä on jo laskettu verotettavaksi yhteisöveron määrä. Tämän jälkeen nettotuloksesta otetaan pääomatulovero, jonka jälkeen saadaan yrityksen kokonaisverorasitus. Klassisessa mallissa yrityksen tulos on siis 100 %:sti veronalaista.

Mukaillun klassisen mallin laskelmat eri yrityksistä (liitteet Yritys A-D) osoittivat, että vaikka mallissa on mukana huojennus yli 30 000 euron yli menevältä pääomatuloosuudelta, ei huojennusta voi verrata täysin verovapaaseen osinkoon, joka oli mahdollinen vuoden 2005 – 2011 mallissa. Veroseuraamukseen vaikuttaa myös oleellisesti yrityksen tekemä voitto. Mitä parempaa tulosta yritys tekee, sitä enemmän sille koituisi veroseuraamusta. Laskelmat osoittavat, että yrityksiä A ja C kohdalla, kun tulos on ollut heikompi, kokonaisverorasitus on pienempi ja sama, koska tällöin verorasitus on koostunut yhteisöverosta ja pääomatuloverosta.

Mukailtu nykymalli olisi oletettavasti vaihtoehto näistä työryhmän esittämistä malleista. Laskelmista (liitteet Yritys A-D) voimme nähdä, kuinka veroseuraamus vaihtuu aina sen mukaan, kuinka suuri yrityksen nettovarallisuus on, ja paljonko yritys on tehnyt kyseisenä vuonna verotettavaa tulosta. Tässä mallissa olisi otettu huomioon mallin 2005 - 2011 tavoin yrityksen nettovarallisuus jaettaessa osingon verotus pääomatulo- ja ansio-tuloon.

ACE-mallin laskelmista (liitteet Yritys A-D) voidaan huomioida verovaikutuksen kohoavan aina ainakin 44 %:n kokonaistasolle useimman yrityksen kohdalla. Verotason vaikuttaa yrityksen tekemä tulos sekä se kuinka paljon yritys on kasvattanut omaa nettovarallisuuttaan. Nettovarallisuudesta lasketaan ACE – mallin mukaan korjattu nettovarallisuus, johon on sidottu pitkä valtionlainakorko. Laskelmissa on käytetty 3,5 %:n korkoa.

4.2.1 Yritys A:n mallin 2005 - 2011 vertailu Klassiseen järjestelmään

TAULUKKO 6. Klassisen järjestelmän vertailu 2005 – 2011 käytettyyn malliin

Yritys A	Malli 2005 - 2011	Klassinen	Malli 2005 - 2011	Klassinen
	2010	2010	2008	2008
Kokonaisverorasitus eri malleissa				
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	123077	123077	8077	8077
Yhteisövero	26 %	22 %	26 %	22 %
tilikauden verot	32000	27077	2100	1777
Jakokelpoiset voitot/Nettosinko	91077	96000	5977	6300
Nettovarallisuus	809477	0	514377	0
9 % Nettovarallisuudesta	72853		46294	
Osakkaan osinkovero, pääomatulo %		30 %		30 %
Osakkaan osinkovero, pääomatulo		28800		1890
Jaettava osinko	72853	67200	46294	4410
Kokonaisveroaste	26 %	45,40 %	26 %	45,40 %

Yllä olevan taulukon laskelman mukaisesti klassisessa järjestelmässä netto-osinko lasketaan niin, että kaikki osinkotuloon kohdistuvat huojennukset on poistettu ja osinko on kokonaan veronalaista pääomatuloa. Ansiotulo-osingon käsite poistuu. Netto-osinko lasketaan nykyisen verotuspohjan mukaisesti, mutta yhteisöverokanta alenee 22 %:iin. Vuoden 2005 - 2011 mallin mukaisesti osinko voidaan jakaa kokonaan verovapaana ja kokonaisveroaste on 26 %. Klassisessa järjestelmässä pääomatulovero 30 % lasketaan netto-osingosta, jolloin kokonaisveroaste 45,5 % muodostuu yhteisöverosta 22 % ja pääomatuloverosta 30%.

4.2.2 Yritys A:n mallin 2005 - 2011 vertailu Mukailtuun klassiseen malliin

TAULUKKO 7. Mukailun klassisen mallin vertailu 2005 – 2011 käytettyyn malliin

Yritys A	Malli 2005 - 2011	Mukailtu Klassinen	Malli 2005 - 2011	Mukailtu Klassinen
	2010	2010	2008	2008
Kokonaisverorasitus				
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	123077	123077	8077	8077
Yhteisövero	26 %	22 %	26 %	22 %
tilikauden verot	32000	27077	2100	1777
Jakokelpoiset voitto- varat/Netto-osinko	91077	96000	5977	6300
Nettovarallisuus	809477	0	514377	0
Pääomatulon verotus kevyemmin 30000 euroon asti		35 %		35 %
Pääomatulon verotus kevyemmin 30000 euroon asti		10500		2205
9 % Nettovarallisuudesta	72853		46294	
Osakkaan osinkovero, pääomatulo %		30 %		30 %
Osakkaan osinkovero, pääomatulo		22950		661
Jaettava osinko	72853	73050	46294	5639
Kokonaisveroaste	26 %	40,70 %	26 %	30,20 %

Yllä olevan taulukon laskelman mukaisesti mukailtu klassinen malli on suhteessa samanlainen kuin klassinen järjestelmä, mutta pääomatulon verotus on kevyempää. Omistajayrittäjille kohdennetaan kevennetty osinkoverotus. Yrityksessä työskentelevän, perheensä kanssa enemmistön yrityksestä omistavan yrittäjän osinko verotetaan pääsääntöä kevyemmin 30 000 euron määrään asti. Huojennus ei ole 2005 – 2011 mallin tavoin täysi verovapaus vaan 30 000 euron määrään asti 35 % netto-osingosta luettaisiin veronalaiseen pääomatuloon. Netto-osingon normaalituoton ylittävä osa verotetaan kokonaan pääomatulona 30 %. Osinkoveromalli poistaisi osingon jakamisen ansio- ja pääomatuloon. Näin ollen kokonaisverorasitus mukailussa klassisessa mallissa olisi 2010 vuonna 40,70 % ja 2008 vuonna 30,20 %. 2005 – 2011 mallin mukaan osakas saisi koko osingon verovapaana ja maksaisi veroja ainoastaan yhtiöveron verran eli 26%.

4.2.3 Yritys A:n mallin 2005 – 2011 vertailu Mukailtuun nykymalliin

TAULUKKO 8. Mukailun nykymallin vertailu 2005 – 2011 käytettyyn malliin

Yritys A	Malli 2005 - 2011	Mukailtu nykymalli	Malli 2005 - 2011	Mukailtu nykymalli
	2010	2010	2008	2008
Kokonaisverorasitus				
Voitto ennen tilinpäätössiirto- ja veroja	123077	123077	8077	8077
Yhteisövero	26 %	22 %	26 %	22 %
tilikauden verot	32000	27077	2100	1777
Jakokelpoiset voittova- rat/Netto-osinko	91077	96000	5977	6300
Nettovarallisuus	809477	814400	514377	514700
9% Nettovarallisuudesta	72853		46294	
Pääomatulo-osuus sidotaan valtionlainakorkoon 3,5%		28504		18015
Pääomatulo-osuuden lasken- taperuste 35%		9976		6305
Osakkaan osinkovero, pää- omatulo %		30 %		30 %
Osakkaan osinkovero, pää- omatulo		2993		1892
Ansiotulo-osuus 70%		47247		0
Ansiotuloveroaste esimerkik- si 40%		18899		ei verotetta- vaa
Jaettava osinko	72853	74108	46294	4409
Kokonaisveroaste	26 %	39,79 %	26 %	45,42 %

Yllä olevan taulukon laskelman mukaisesti verotuspohja säilyy samana kuin vuoden 2005 -2011 mallissa, mutta yhteisöverokanta alenee 22 %:iin. Mukailtu nykymalli perustuu varsin pitkälle vuoden 2005 - 2011 järjestelmän rakenteisiin ja osingonsaajan osinkoverohuojennus perustuu edelleen osinkoa maksavan yhtiön nettovarallisuuteen. Netto-osinko jaetaan pääoma- ja ansiotulo-osuuksiin. Pääomatulo-osuus lasketaan siten, että nettovarallisuus kerrotaan korkoprosentilla, joka sidotaan pitkään valtionlainakorkoon. Laskelmissa käytetyn valtionlainakoron ajatellaan olevan 5 %, jolloin laskentako-

roksi saadaan $(1 - 0,30) \times 5 = 3,5\%$. Pääomatulo-osuudesta 35 % on veronalaista pääomatuloa, jonka verokanta on 30 %. Ansiotulo-osuuden laskentaperuste on netto-osinko vähennettynä pääomatulo-osuudella ja ansiotulo-osuudesta veronalaista ansiotuloa on 70 %. Laskelmassa osakkaan ansiotuloveroaste on 40 %. Tässä vaihtoehdossa osingon kokonaisverorasitukseen vaikuttaa nettovarallisuus ja siten ansiotulo-osuuden määrä. Kokonaisveroasteeksi saadaan tässä laskelmassa 2010 vuonna 39,80 % ja 2008 vuonna 45,42 %. Netto-osingon ollessa pienempi kuin nettovarallisuuden laskentaperuste, osakkaalle ei tule vuonna 2008 verotettavaa ansiotuloa, koska ajatellaan laskelman perustuvan vuoden 2005 - 2011 järjestelmän mukaiseen osingonjaon verotukseen.

4.2.4 Yritys A:n mallin 2005 – 2011 vuoden vertailu ACE-malliin

TAULUKKO 9. ACE-mallin vertailu 2005 – 2011 käytettyyn malliin

Yritys A	Malli 2005 - 2011	ACE-malli	Malli 2005 - 2011	ACE-malli
	2010	2010	2008	2008
Kokonaisverorasitus				
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja	123077	123077	8077	8077
Yhteisövero	26 %	26 %	26 %	26 %
tilikauden verot	32000	32000	2100	2100
Jakokelpoiset voittovarat/Netto-osinko	91077	91077	5977	5977
Nettovarallisuus	809477	809477	514377	514377
9 % Nettovarallisuudesta	72853		46294	
Korjattu nettovarallisuus sidottuna valtionlainakorkoon		94745		-9926
korjattu nettovarallisuus x yhteisövero 26%		24634		-2581
Netto-osinko		91077		
Korjattu netto-osinko (valtionlainakorko 3,5%) voittoa korjattu vero 26%		98443		
Osakkaan osinkovero, pääomatulo %		30 %		30 %
Pääomatulovero		27323		
ACE-mallin mukainen pääomatulovero		29533		0
Jaettava osinko	72853	63754	46294	
Jaettava osinko ACE-malli		68910		5977
Kokonaisveroaste	26 %	48,20 %	26 %	26,00 %
Kokonaisveroaste ACE-malli		44,00 %		

Yllä olevan taulukon laskelmien mukaisesti ACE - mallin yhteisöverokannan ajatellaan pysyvän samana kuin mallissa 2005 - 2011, mutta verotettavaa voittoa laskettaessa vähennetään yhtiön oman pääoman perusteella laskettava ACE - vähennys. Vähennyksen

5. POHDINTA

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää ja laskelmoida listaamattoman osakeyhtiön osinkojen verotusta Hetemäen työryhmän esittämien uudistusehdotusten pohjalta. Kesäkuussa 2010 esille tulleessa väliraportissa työryhmä tarkasteli verotusjärjestelmän kehittämistarpeita, josta tuli esille neljä uudistusehdotusta, joista ajateltiin yhden toteutuvan viimeistään vuonna 2013.

Vuoden 2012 tammikuussa verotusjärjestelmään tehtiinkin muutos, joka pysyi kuitenkin samanrakenteisena kuin vuonna 2005 - 2011 voimassa ollut verotusjärjestelmä. Yhteisöverokanta laski 24,5 %:iin ja pääomatuloverokanta nostettiin 30 %:iin ja 50 000 euron ylittävältä osalta pääomatuloa verotetaan 32 %:n mukaan progressiivisesti. Verokanta nousee neljä prosenttia. Listaamattomien osakeyhtiöiden osalta osakkaan saamien osinkojen verovapaan määrä alennetaan 90 000 eurosta 60 000 euroon. Mielestämme yhteisöverokannan laskeminen on yrityksen näkökulmasta kannattavampaa, mutta osingonsaajan verotus kiristyy verovapaan osingon määrän pienentyessä.

Työryhmän esitykset siirtäisivät painopisteen yhteisöverotuksesta henkilöverotukseen. Työryhmä on arvioinut, että yhteisöveron korkealla tasolla on vaikutusta kansainvälisten yritysten investointeihin ja siihen, että he jäisivät tekemään liiketoiminnallista tuloa Suomeen. Henkilötason pääomatuloverotuksella ei katsoa olevan vastaavanlaisia vaikutuksia. Yhteisöveron laskeminen keventää hiukan yritysten tuloverotusta, mutta osakkaan kannalta verotus kiristyy. Tämä kiristyminen vaikuttaa mielestämme osakkaan tuottavaan sijoittamiseen.

Työryhmän esittämien uudistusmallien mukaan verotuksen kokonaisrasitus kiristyisi, koska nettovarallisuudella ei ole uudistusmalleissa niin suurta merkitystä kuin yrityksen tekemällä nettotuloksella. Verovapaan 90 000 euron osuus poistetaan ja tilalle on ehdotettu osingon normaalituoton kevennetyllä verotuksella. Mikä tarkoittaa sitä, että normaalituoton (30 000 euroa) vastaavasta osasta 35 % luetaan veronalaiseen pääomatuloon. Normaalituoton ylittävä osa on kokonaan veronalaista pääomatuloa. Huojennus ei siis anna mahdollisuutta täysin verovapaaseen osinkoon.

Vuoden 2005 – 2011 verotusjärjestelmässä 9 % vuotuisen tuoton ollessa enintään 90 000 euroa yhtiölle jää maksettavaksi vain yhtiövero 26 %. Uudistusmalliehdotuksissa yhtiövero laskettaisiin 22 %, poikkeuksena kuitenkin ACE-malli, jonka yhtiövero pysyisi samana kuin 2005 – 2011 mallissa. Uudistusmallien mukaan osakkaalle tulisi maksettavaksi aina 30 % pääomatulovero, joka vaikuttaa suurelta osin kokonaisverorasitukseen.

Työryhmän tavoitteena on vähentää kannustinta kasvattaa nettovarallisuutta ja erityisesti investointia aineelliseen kulumattomaan omaisuuteen kuten arvopapereihin ja kiinteistöihin. Vertailuna käytetyissä laskelmissa 2005 – 2011 vuoden mallissa yritysten osingon kokonaisveroaste on jäänyt 26 %:iin, koska tutkimillamme yrityksillä on ollut suhteellisen hyvä nettovarallisuus. Verratessamme vuoden 2005 - 2011 järjestelmää uudistussalleihin huomasimme, että kokonaisveroaste on vähintään aina 30,2 %, eikä kasvatetulla nettovarallisuudella ollut niin suurta merkitystä. Työryhmän esittämien ehdotusten toteutuminen merkitsisi listaamattoman yhtiön osingon tason vaihteluvälin kaventumista. Vuoden 2005 - 2011 mallissa kokonaisveroaste vaihtelee 26 – 55 %:iin, kun se ehdotetuissa malleissa olisi 30,2 – 45,4 %. Näihin vaihteluihin vaikuttaa myös osaltaan osakkaan ansiotuloveroprosentti.

Tutkiessamme pienyrittäjien tilinpäätöksiä kävi ilmi, että yleisin tapa nostaa osinkoa on verovapaan osingon määrä. Mielestämme vuoden 2005 – 2011 malli on pienyrittäjille verotuksellisesti paljon kannustavampi varsinkin silloin, kun yrityksellä on mahdollisuus jakaa osinkoa. Osinkoveromalli kannustaa näin ollen yritystoiminnan kasvattamiseen, mutta nykyisen vuonna 2012 voimaan tulleen osinkoverojärjestelmän muutokset vaikuttavat taas osaltaan osinkojen verotuksen verovapaan osingon määrään ja yleisesti yrityksen kokonaisverotukseen.

Tutkimme erilaisten listaamattomien osakeyhtiöiden tilinpäätösmateriaaleja vuosilta 2008 ja 2010. Valitsimme neljä eri yritystä laskelmiamme varten. Huomasimme, että tutkimillamme yrityksillä oli tapana vuosi vuoden jälkeen jakaa osinkoa vain verovapaan osingon verran, jotta heille jäisi vain yhteisövero maksettavaksi. 2005 – 2011 vuoden järjestelmän mukaan näillä yrityksillä on siis mahdollisuus jakaa aina verovapaan osingon verran osinkoa eikä siitä aiheudu heille mitään lisäkustannuksia.

Olemme sitä mieltä, että vaikka vuoden 2012 alusta osinkojen verotus kiristyi hieman, niin on hyvä, että ei ainakaan vielä mikään Hetemäen työryhmän esittämistä malleista tullut uudeksi järjestelmäksi. Työryhmän esittämät uudistusehdotukset ovat tarkoin mietittyä ja perusteltua, mutta kun niitä ajattelee ihan pienyrittäjien kannalta, niissä olisi hyvin suuri muutos veroseuraamukseen. Pienyrittäjien täytyisi panostaa enemmän verosuunnitteluun eikä osinkoa saisi ollenkaan täysin verovapaana ulos. Mielestämme ACE-malli saattaisi olla liian haasteellinen Suomen osinkoverojärjestelmäksi, koska siinä on niin monta muuttujaa, jotka tulee huomioida verosuunnittelussa.

LÄHTEET

Blummé, N., Kaarenoja, A. & Suontausta, S. 2010. Maksukyky, varojenjako ja velkojiensuoja osakeyhtiössä. Helsinki: KHT-Media Oy.

Immonen, R., Ossa, J., & Villa, S. 2011. Osakeyhtiön pääoman hallinta. Helsinki: Talentum Media Oy.

Koponen, J. 2008. Osingonjakajan verokirja. 6. uudistettu painos. Helsinki: Verotieto Oy.

Koponen, J. 2011. Yrittäjän verokäsikirja. 4. uudistettu painos. Helsinki: Verotieto Oy

Kotiranta, K., Raunio, M., Romppainen, L. & Ukkola, O. 2010. Varojen jakaminen ja verotus osakeyhtiössä. Helsinki: KHT-Media Oy.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336

Kukkonen, M. 2010. Pienosakeyhtiön ja sen osakkaan tuloverotus. 2.uudistettu painos. Helsinki: Talentum Media Oy.

Kukkonen, M. & Walden, R. 2011. Pk-yrityksen verosuunnittelu. 1. painos. Helsinki: WSOYpro Oy.

Mähönen, J., Säiläkivi, A. & Villa, S. 2006. Osakeyhtiölaki käytännössä. Helsinki: WSOYpro Oy.

Niskakangas, H., Tikka, K.S., Honkavaara, T., Helminen, M., Lundén, A., Laitinen, M. Rabinä, T., Leppiniemi, J., Kiviranta, E., Ranta-Lassila, H., Mattila, P.K., Raunio, M. & Äimä, K. 2004. Verouudistus 2005. 2.painos. Helsinki: WSOY.

Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624

Osinkotulojen verotus. 2011. Päivitetty 25.8.2011. Luettu 7.1.2012

Raunio, M., Romppainen, L., Ukkola, O. & Kotiranta, K. 2010. Varojen jakaminen ja verotus osakeyhtiössä. Helsinki: KHT-Media Oy.

Tilintarkastuslaki 13.4.2007/459

Tuloverolaki 30.7.2004/716

<http://www.vero.fi>

<http://www.vm.fi>

Verotuksen kehittämistyöryhmä.2010.Verotuksen kehittämistyöryhmän väliraportti. Valtiovarainministeriön julkaisuja 35/2010. Luettu 8.1.2012. <http://www.vm.fi/julkaisut>

LIITTEET

Yritys A

Yritys A		Vuosi		Vuosi
Malli 2005 - 2011		2010		2008
Kokonaisverorasitus				
Yhteisövero		26 %		22 %
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		123077		8077
Tuloverot				
tilikauden verot		32000		1777
Jakokelpoiset voittovarot		91077		6300
Laskelma voitonjakokelpoisista va-				
roista				
Osakepääoma		8400		8400
edellisten tilikausien voitto		780000		550000
osingonjako		-70000		-50000
tilikauden voitto/-tappio		91077		5977
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		809477		514377
Voitonjakokelpoiset varat		801077		505977
(omapääoma yht-osakepääoma)				
Osingonjako laskelma vuoteen 2011				
saakka				
voitonjakokelpoiset varat		801077		505977
osakepääoma		8400		8400
Nettovarallisuus		809477		514377
Jaettavan verovapaan osingon määrä	9 %	72853		46294
Osinkoa päätetään jakaa verovapaan				
osingon määrän verran				
	per			
	osakas			
2 osakasta, osakkeita 100kpl	50 %	36426		23147
omistusosuus 50/50				
Kokonaisveroaste		26 %		26 %

Yritys A		Vuosi		Vuosi
Vaihtoehto 1. Klassinen järjestelmä		2010		2008
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		123077		8077
Tuloverot				
tilikauden verot	22 %	27077		1777
Jakokelpoiset voittovarot		96000		6300
Osinko verotetaan kokonaan pääomatu- lona	30 %	28800		1890
pääomatulovero				
Jaettava osinko		67200		4410
Kokonaisveroaste		45,4 %		45,4 %

Yritys A		Vuosi		Vuosi
Vaihtoehto 2. Mukailtu Klassinen malli		2010		2008
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		123077		8077
Tuloverot				
tilikauden verot	22 %	27077		1777
Jakokelpoiset voittovarot		96000		6300
Omistajayrittäjän osinkoa verotetaan 30000 euron	96000- 30000	66000		
määrään asti pääsääntöä kevyemmin	35 %	10500		2205
pääomatulovero	30 %	22950		661
Jaettava osinko		73050		5638
Kokonaisveroaste		40,65 %		30,19 %

Yritys A		Vuosi		Vuosi
Vaihtoehto 3. Mukailtu nykymalli		2010		2008
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		123077		8077
Tuloverot				
tilikauden verot	22 %	27077		1777
Jakokelpoiset voittovarot		96000		6300
Laskelma voitonjakokelpoisista varois- ta				
Osakepääoma		8400		8400
edellisten tilikausien voitto		780000		550000
osingonjako		-70000		-50000
tilikauden voitto/-tappio		96000		6300
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		814400		514700
Voitonjakokelpoiset varat		806000		506300
(omapääoma yht-osakepääoma)				
voitonjakokelpoiset varat		806000		506300
osakepääoma		8400		8400
Nettovarallisuus		814400		514700
Pääomatulo-osuus lasketaan nettovaralli- suus X laskentakorko	3,5 %	28504		18015
sidotaan pitkään valtionlainakorkoon (valtionlainakorko 5%)				
(1-0,3)x5=3,5% (laskelmissa käytetty)				
Pääomatulo-osuus 35%	35 %	9976		6305
Pääomatulovero	30 %	2993		1892
Ansiotulo-osuus		67496		0
Ansiotulovero 70%	70 %	47247		0
osakkaan ansiotuloveroaste esimerkiksi 40%	40 %	18899		0
				ei verotet- tavaa at
Kokonaisveroaste		39,79 %		45,42 %

Yritys A		Vuosi		Vuosi
Vaihtoehto 4. ACE-malli		2010		2008
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		123077		8077
Tuloverot				
tilikauden verot	26 %	32000		2100
Jakokelpoiset voittovarot		91077		5977
voitonjakokelpoiset varat		801077		505977
osakepääoma		8400		8400
Nettovarallisuus		809477		514377
Korjattu Nettovarallisuus sidottuna valtionlainakorkoon	3,50 %	94745		-9926
korjattu nettovarallisuus x yhteisövero	26 %	24634		-2581
Netto-osinko		91077		5977
Korjattu Netto-osinko (valtionlainakorko 3,5% laskettuna)		98443		0
Pääomatulovero	30 %	27323		0
ACE-mallin mukainen pääomatulovero	30 %	29533		0
Kokonaisveroaste		48,20 %		26 %
Kokonaisveroaste ACE-mallissa		44,01 %		26 %

Yritys B

Yritys B		Vuosi		Vuosi
Malli 2005 - 2011		2010		2008
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		52380		183700
Tuloverot				
tilikauden verot	26 %	13619		47762
Jakokelpoiset voittovarot		38761		135938
Laskelma voitonjakokelpoisista va- roista				
Osakepääoma		8000		8000
edellisten tilikausien voitto		318417		180131
osingonjako		-28657		-16211
tilikauden voitto/-tappio		38761		135938
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		336521		307858
Voitonjakokelpoiset varat (omapääoma yht-osakepääoma)		328521		299858
Osingonjako laskelma vuoteen 2011 saakka				
voitonjakokelpoiset varat		328521		299858
osakepääoma		8000		8000
Nettovarallisuus		336521		307858
Jaettavan verovapaan osingon määrä	9 %	30287		27707
Osinkoa päätetään jakaa verovapaan osingon määrän verran				
	per osakas			
2 osakasta, osakkeita 100kpl	50 %	15143		13854
omistusosuus 50/50				
Kokonaisveroaste		26 %		26 %

Yritys B		Vuosi		Vuosi
Vaihtoehto 1. Klassinen järjestelmä		2010		2008
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		52380		183700
Tuloverot				
tilikauden verot	22 %	11524		40414
Jakokelpoiset voittovarot		40856		143286
Osinko verotetaan kokonaan pääomatulona	30 %	12257		42986
pääomatulovero				
netto-osinko		28599		100300
Kokonaisveroaste		45,4 %		45,4 %

Yritys B		Vuosi		Vuosi
Vaihtoehto 2. Mukailtu Klassinen malli		2010		2008
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		52380		183700
Tuloverot				
tilikauden verot	22 %	11524		40414
Jakokelpoiset voittovarot		40856		143286
Omistajayrittäjän osinkoa verotetaan 30000 euron määrään asti pääsääntöä kevyemmin	30000	10856		113286
	35 %	10500		10500
pääomatulovero	30 %	6407		37136
Jaettava osinko		34449		106150
Kokonaisveroaste		34,23 %		42,22 %

Yritys B		Vuosi		Vuosi
Vaihtoehto 3. Mukailtu nykymalli		2010		2008
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		52380		183700
Tuloverot				
tilikauden verot	22 %	11524		40414
Jakokelpoiset voittovarot		40856		143286
Laskelma voitonjakokelpoisista va- roista				
Osakepääoma		8000		8000
edellisten tilikausien voitto		318417		180131
osingonjako		-28657		-16211
tilikauden voitto/-tappio		40856		143286
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		338617		315206
Voitonjakokelpoiset varat (omapääoma yht-osakepääoma)		330617		307206
voitonjakokelpoiset varat		330617		307206
osakepääoma		8000		8000
Nettovarallisuus		338617		315206
Pääomatulo-osuus lasketaan nettovaral- lisuus X laskentakorko	3,5 %	11852		11032
sidotaan pitkään valtionlainakorkoon (valtionlai- nakorko 5%)				
(1-0,3)x5=3,5% (laskelmissa käytetty)				
Pääomatulo-osuus 35%	35 %	4148		3861
Pääomatulovero	30 %	1244		1158
Ansiotulo-osuus		29005		132254
Ansiotulovero 70%	70 %	20303		92578
osakkaan ansiotuloveroaste esimerkiksi 40%	40 %	8121		52902
Kokonaisveroaste		39,88 %		51,43 %

Yritys B		Vuosi		Vuosi
Vaihtoehto 4. ACE-malli		2010		2008
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		52380		183700
Tuloverot				
tilikauden verot	26 %	13619		47762
Jakokelpoiset voittovarot		38761		135938
voitonjakokelpoiset varat		328521		299858
osakepääoma		8000		8000
Nettovarallisuus		336521		307858
Korjattu Nettovarallisuus sidottuna valtionlainakorkoon				
	3,50 %	40602		172925
korjattu nettovarallisuus x yhteisövero	26 %	10556		44960
Netto-osinko		38761		135938
Korjattu Netto-osinko (valtionlainakorko 3,5% laskettuna)		41824		138740
Pääomatulovero	30 %	11628		40781
ACE-mallin mukainen pääomatulovero	30 %	12547		41622
Kokonaisveroaste		48,20 %		48,20 %
Kokonaisveroaste ACE-mallissa		44,11 %		47,13 %

Yritys C

Yritys C		Vuosi		Vuosi
Malli 2005 - 2011				
		2010		2008
Kokonaisverorasitus eri malleissa				
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		31620		19054
Tuloverot				
tilikauden verot	26 %	8221		4954
Jakokelpoiset voittovarot		23399		14100
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista				
Osakepääoma		8073		8073
edellisten tilikausien voitto		32601		23715
osingonjako		-4000		-5200
tilikauden voitto/-tappio		23399		14100
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		60073		40688
Voitonjakokelpoiset varat (omapääoma yht-osakepääoma)		52000		32615
Osingonjako laskelma vuoteen 2011 saakka				
voitonjakokelpoiset varat		52000		32615
osakepääoma		8073		8073
Nettovarallisuus		60073		40688
Jaettavan verovapaan osingon määrä	9 %	5407		3662
Osinkoa päätetään jakaa verovapaan osingon määrän verran				
	per osakas			
4 osakasta, osakkeita 100kpl	25 %	1352		915
omistusosuus ¼				
Kokonaisveroaste		26 %		26 %

Yritys C		Vuosi		Vuosi
Vaihtoehto 1. Klassinen järjestelmä		2010		2008
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		31620		19054
Tuloverot				
tilikauden verot	22 %	6956		4192
Jakokelpoiset voittovarot		24664		14862
Osinko verotetaan kokonaan pääomatulona	30 %	7399		4459
pääomatulovero				
netto-osinko		17265		10403
Kokonaisveroaste		45,4 %		45,4 %

Yritys C		Vuosi		Vuosi
Vaihtoehto 2. Mukailtu Klassinen malli		2010		2008
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		31620		19054
Tuloverot				
tilikauden verot	22 %	6956		4192
Jakokelpoiset voittovarot		24664		14862
Omistajayrittäjän osinkoa verotetaan 30000 euron määrään asti pääsääntöä kevyemmin	30000	0		0
	35 %	8632		5202
pääomatulovero	30 %	2590		1561
netto-osinko		22074		13302
Kokonaisveroaste		30,19 %		30,19 %

Yritys C		Vuosi		Vuosi
Vaihtoehto 3. Mukailtu nykymalli		2010		2008
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		31620		19054
Tuloverot				
tilikauden verot	22 %	6956		4192
Jakokelpoiset voittovarot		24664		14862
Laskelma voitonjakokelpoisista va- roista				
Osakepääoma		8073		8073
edellisten tilikausien voitto		32601		23715
osingonjako		-4000		-5200
tilikauden voitto/-tappio		24664		14862
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		61338		41450
Voitonjakokelpoiset varat (omapääoma yht-osakepääoma)		53265		33377
voitonjakokelpoiset varat		53265		33377
osakepääoma		8073		8073
Nettovarallisuus		61338		41450
Pääomatulo-osuus lasketaan nettovaralli- suus X laskentakorko	3,5 %	2147		1451
sidotaan pitkään valtionlainakorkoon (valtionlainakorko 5%) (1-0,3)x5=3,5% (laskelmissa käytetty)				
Pääomatulo-osuus 35%	35 %	751		508
Pääomatulovero	30 %	225		152
Ansiotulo-osuus		22517		13411
Ansiotulovero 70%	70 %	15762		9388
osakkaan ansiotuloveroaste esimerkiksi 40%	40 %	6305		5365
Kokonaisveroaste		42,65 %		22,80 %

Yritys C		Vuosi		Vuosi
Vaihtoehto 4. ACE-malli		2010		2008
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		31620		19054
Tuloverot				
tilikauden verot	26 %	8221		4954
Jakokelpoiset voittovarot		23399		14100
voitonjakokelpoiset varat		52000		32615
osakepääoma		8073		8073
Nettovarallisuus		60073		40688
Korjattu Nettovarallisuus sidottuna valtionlainakorkoon	3,50 %	29517		17630
korjattu nettovarallisuus x yhteisövero	26 %	7675		4584
Netto-osinko		23399		14100
Korjattu Netto-osinko (valtionlainakorko 3,5% laskettuna)		23945		14470
Pääomatulovero	30 %	7020		4230
ACE-mallin mukainen pääomatulovero	30 %	7184		4341
Kokonaisveroaste		48,20 %		48,20 %
Kokonaisveroaste ACE-mallissa		46,99 %		46,84 %

Yritys D

Yritys D		Vuosi		Vuosi
Malli 2005 - 2011				
		2010		2008
Kokonaisverorasitus eri malleissa				
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		242290		167920
Tuloverot				
tilikauden verot	26 %	62995		43659
Jakokelpoiset voittovarot		179295		124261
Laskelma voitonjakokelpoisista va- roista				
Osakepääoma		15000		15000
edellisten tilikausien voitto		124196		0
osingonjako		-12520		0
tilikauden voitto/-tappio		179295		124261
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		305971		139261
Voitonjakokelpoiset varat (omapääoma yht-osakepääoma)		290971		124261
Osingonjako laskelma vuoteen 2011 saakka				
voitonjakokelpoiset varat		290971		124261
osakepääoma		15000		15000
Nettovarallisuus		305971		139261
Jaettavan verovapaan osingon määrä	9 %	27537		12533
Osinkoa päätetään jakaa verovapaan osingon määrän verran				
2 osakasta, osakkeita 100kpl	per osakas	13769		6267
omistusosuus 50/50	50 %			
Kokonaisveroaste		26 %		26 %

Vaihtoehto 1. Klassinen järjestelmä		2010	2008
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		242290	167920
Tuloverot			
tilikauden verot	22 %	53304	36942
Jakokelpoiset voittovarot		188986	130978
Osinko verotetaan kokonaan pääomatulona	30 %	56696	39293
pääomatulovero			
netto-osinko		132290	91684
Kokonaisveroaste		45,4 %	45,4 %

Vaihtoehto 2. Mukailtu Klassinen malli		2010	2008
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		242290	167920
Tuloverot			
tilikauden verot	22 %	53304	36942
Jakokelpoiset voittovarot		188986	130978
	188986-30000		
Omistajayrittäjän osinkoa verotetaan 30000 euron määrään asti pääsääntöä kevyemmin	30000	158986	100978
	35 %	10500	10500
pääomatulovero	30 %	50846	33443
netto-osinko		138140	97534
Kokonaisveroaste		42,99 %	41,92 %

Vaihtoehto 3. Mukailtu nykymalli		2010	2008
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		242290	167920
Tuloverot			
tilikauden verot	22 %	53304	36942
Jakokelpoiset voittovarot		188986	130978
Laskelma voitonjakokelpoisista varoista			
Osakepääoma		15000	15000
edellisten tilikausien voitto		124196	0
osingonjako		-12520	0
tilikauden voitto/-tappio		188986	130978
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		315662	145978
Voitonjakokelpoiset varat (omapääoma yht-osakepääoma)		300662	130978
voitonjakokelpoiset varat		300662	130978
osakepääoma		15000	15000
Nettovarallisuus		315662	145978
Pääomatulo-osuus lasketaan nettovarallisuus X laskentakorko	3,5 %	11048	5109
sidotaan pitkään valtionlainakorkoon (valtionlainakorko 5%)			
(1-0,3)x5=3,5% (laskelmissa käytetty)			
Pääomatulo-osuus 35%	35 %	3867	1788
Pääomatulovero	30 %	1160	536
Ansiotulo-osuus		177938	125868
Ansiotulovero 70%	70 %	124557	88108
osakkaan ansiotuloveroaste esimerkiksi 40%	40 %	49823	50347
Kokonaisveroaste		43,04 %	52,30 %

Yritys D		Vuosi		Vuosi
Vaihtoehto 4. ACE-malli		2010		2008
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		242290		167920
Tuloverot				
tilikauden verot	26 %	62995		43659
Jakokelpoiset voittovarot		179295		124261
voitonjakokelpoiset varat		290971		124261
osakepääoma		15000		15000
Nettovarallisuus		305971		139261
Korjattu Nettovarallisuus sidottuna valtionlainakorkoon	3,50 %	231581		163046
korjattu nettovarallisuus x yhteisövero	26 %	60211		42392
Netto-osinko		179295		124261
Korjattu Netto-osinko (valtionlainakorko 3,5% laskettuna)		182079		125528
Pääomatulovero	30 %	53788		37278
ACE-mallin mukainen pääomatulovero	30 %	54624		37658
Kokonaisveroaste		48,20 %		48,20 %
Kokonaisveroaste ACE-mallissa		47,40 %		47,67 %